Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἔνας λαὸς ὑφώνεται ἅμα δείξῃ πὼς δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυσικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'. ✵ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 31 ΤΟΥ ΜΑΗ 1909 ✵ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 ✵ ΑΡΙΘΜΟΣ 346

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Οἱ καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσας.
ΦΩΤΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ. Ἐγωϊσμός (συνέχεια).
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Ἡ Τζοκοντα (συνέχεια).
ΙΞΙΟΝΑΣ. Γραφὲς λιγόλογες.
ΤΣΟΥΝΗΣ ΚΛΑΔΑΣ. Τὸ ἔργο τοῦ Κόντου.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Οἱ Μιστριώτηδες τῆς Κρήτης.
ΣΚΟΥΠΙΔΙΑΡΗΣ. Μαργαριτάρια ἀπὸ ἕνα λόγο τοῦ κ. Στάη.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

(20—31 τοῦ Δεκέβρη τοῦ 1907)

30

ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΜΩΛΟΙ

Οἱ μῶλοι ; ζοῦνε οἱ μῶλοι, συντυχαίνουν,
σάμπως μὲ μάτια γῦρο τους κοιτᾶνε δακρυσμένα,
χαρὲς κρατᾶν, καημοὶ τοὺς δένουν,
καὶ γράφονται κι ἀπάνου τους τῆς μοίρας τὰ γραμμένα.

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ χτυπημένος, λέει ὁ ἕνας,
ἀπὸ τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς·
εἶμαι ὁ καλὸς τοῦ νιοῦ καὶ τῆς παρθένας·
καὶ μὲ πλουμίζεις, Ἔρωτα, κοὶ μ' ἀλαφροπατᾶς.—

—Ἐγὼ εἶμ' ὁ ἀγαπημένος, λέει κι ὁ ἄλλος,
τῶν παιγνιδιάρικων παιδιῶν,
κι ἀπὸ τοῦ κόσμου τὰ μικρὰ μεγάλος.
φέγγω μὲ τὸ γαλήνεμα τῶν μπλάβων οὐρανῶν.—

—Κ' ἐγὼ εἶμαι καλαφάτης, δουλευτάδες,
μαῦρος ἀπὸ τὴν πίσσα ἐγώ·
καὶ σᾶς ξεπροβοδῶ σὰν τὶς νυφάδες.
μὲ τἄργανα, πρωτόβγαλτα καΐκια, στὸ γιαλό.—

—Τὰ ξύλα ἐγὼ γεροκομῶ τὰ τρύπια
καὶ τὰ παρατημένα, ὠϊμέ!
Ξαρμάτωτα κι ἀπόστρατα κ' ἐρείπια,
τὰ ψίχουλα τῆς θύμησης μοιράζετε μ' ἐμέ.—

—Μόνος μὲ τὴν ἀπάτητη ἀμμουδιά μου
κ' ἐγώ· κανεὶς νὰ μὲ γνοιαστῆ.
Μὰ ὦ θάλασσα τετράπλοτη, μπροστά μου
παρηγοριά, συντρόφισσα, καὶ καταλύτρα Ἐσύ!—

Ὦ γνωριμιές, φωλιές, πατρίδες πρῶτες,
φυκοστεφάνωτοι γιαλοί, ρηχοδαρμένοι μῶλοι,
πάντα οἱ καημοί μου ταξιδιῶτες,
πάντα γι' αὐτοὺς καθένας σας κι ἀπόνα ἀραξοβόλι.

31

ΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ὦ δάσος μεγαλόπρεπο βασιλικὸ καὶ μ' ὅλη
τῆς πράσινης χιλιόδιπλης πορφύρας σου τὴ δόξα,
τὴ δόξα σου τὴν ἄκουσα· δὲ σὲ εἶδα, δὲ σὲ ξέρω.
—Ἐγὼ ἀπὸ τἀκρογιάλι σου κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴ ρηχιά σου
γνωρίζω, ὦ λιμνοθάλασσα, τὸ στοιχειωμένο δάσος
ποὺ τὸ φυτεύει ἀποβραδὶς καὶ ποὺ τὸ ξεφυτεύει
στὰ πλάγια τοῦ ἀκροούρανου καὶ στοὺρανοῦ τοὺς κάμπους
ὁ γήλιος ὁ αὐτοκράτορας ποὺ πάει νὰ βασιλέψῃ
γιὰ μιὰ νυχτιὰ στὰ τάρταρα, τὸν κόσμο ἀπαρατώντας,
καὶ ἡ θάλασσα τοῦ γίνεται φρεγάδα, καὶ τὸν πάει!

32

Η ΝΥΧΤΑ

Κυπαρισσομαστόρευτη μὲ τἄσπρο σου μπαϊράκι,
μιὰ συντροφιὰ παρθενική, φελούκα ἀρχοντική,
σὲ χαίρεται· μιὰ λιγερὴ σοῦ κυβερνᾷ τὸ δοιάκι·
μὰ ἡ νύχτα, ἡ νύχτα εἶναι κακή.

Σὲ βρίσκει ἡ νύχτα ἀργή, δετή, καὶ σὲ ξεπαρθενεύει,
τοῦ ξεσκισμένου γίνεσαι καὶ τοῦ ληστῆ φωλιά,
μιὰ τρύπα τὸ κορμάκι σου σκληρὰ τὸ σημαδεύει,
καὶ τὰ νερὰ εἶναι πιὸ σκληρά.

33

ΠΑΡΑΜΙΛΗΤΟ

Λιμνοθάλασσα μὲ τὰ κοτσκάθια,
κακομύριστα, μαῦρα, γλιστερά.
Μέσα μου κάποια βάθια, πάθια, ἀγκάθια,
μέσα μου...ὦ δυστυχιά μου! ὦ δυστυχιά!

Ἔρμο παιδί, ποιός μ' ἔρριξ' ἐδῶ πέρα;
Ὁ λογισμός μου ἀρρώστια· δὲ μπορῶ...
Ποῦ εἶν' ὁ πατέρας μου; ποῦ εἶσαι, μητέρα;
Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

34

ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΜΗ ΣΕ ΘΥΜΗΘΩ ;

Καὶ πῶς νὰ μὴ σὲ θυμηθῶ ; χτυπῆστε ὅλες οἱ λύρες
γιὰ τὴ φεγγαροπρόσωπη! Τὰ δῶρα τὰ περίσσια,
γλύκα καὶ ἀέρα καὶ φωνή, τῆς λίμνης τῆς τὰ πῆρες·
καὶ τὸ τραχὺ τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τὰ Καρπενήσια.

35

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Τὸ ἀζωγράφιστο φεγγάρι,
τῶν ὀνείρων ὁ Χριστός,
εἶναι ἀπάνου ἀπὸ τἀηδόνια,
μουσική του εἶναι τὸ φῶς.

Εἶναι πιὸ πολὺ ἀπὸ τἄστρα,
καὶ σὰν ὅραμα, κι ἀνθεῖ,
κ' εἶναι σὰν τὰ περιβόλια
τῆς Ἀρμίδας· κλεῖ

τὰ λιγώματα, τὰ μάγια,
τὰ σαλέματα τοῦ νοῦ,
τὸ φεγγάρι τῆς θυσίας,
τὸ φεγγάρι τοῦ καημοῦ,

τῶν ἐρωτοχτυπημένων
ὁ καλὸς πνεματικός,
ποὺ πονεῖ καὶ νυχτερεύει,
κ' εἶναι ἀναπαμός...

36

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ἀπὸ τὴ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρύστε, οἱ ὕμνοι!
Ὁ ξωτικὸς ὁ βασιλιάς,
τὸ λαγγεμένο τὸ Φεγγάρι,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΓΑΛΑΤΕΙΑ Σ. ΑΔΕΞΙΟΥ

παντρεύετσι τὴ γαλανή, τὴν ψαροπούλα Λίμνη.
Μέσ' ἀπ' τὴ φιλτισένια σου γαῖτα τραγουδᾶς
τοῦ γάμου τὸ τραγοῦδι, ὡραῖε λυράρη.
Στοιχειοῦ τεχνίτη δούλεμα σοῦ φόρεσε τομπάρι,
πλεμένο ἀπὸ τὶς τρεμουλὲς τοῦ ἀποσπερίτη ἀχτίδες·
σοῦ χάρισε ὑποτοχτικὲς ξωθιὲς γαλανοφρύδες·
τῆς μυστικῆς του χώρας τὸ λογάρι
στὰ πόδια σου τὸ σώριασε, γαλανομάτα Λίμνη.

Ἀπὸ τὴ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρύστε, οἱ ὕμνοι!

Ἤρθε ὁ γαμπρός· ὅπου περνᾷ
θάματα σπέρνει, μαγικὲς πεντάλφες ὅλο γράφει·
καὶ τὸ κομάκι ἀπὸ διαμάντι καὶ τρυπᾷ
τὸ ψάρι ποὺ εἶναι ἀπὸ χρυσάφι·
καὶ τὰ καλάμια σου φλωριὰ τῆς τραχηλιᾶς σου, Λίμνη,
καὶ τἀχαμνὸ ἁρμυρούδι
καὶ κεῖνο κρίνο λιόκαλο· κάθε πνοή, τρογούδι.

Ἀπὸ τὴ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρύστε, οἱ ὕμνοι!

Βροχὴ ἀπὸ ζαφειρόπετρα κι ἀπὸ μαργαριτάρι.
Τοῦ τοπαζιοῦ οἱ φατσοματιές, τἀχνόγελα τοῦ ἀχάτη.
Σμαράγδι ἀτόφιο ἡ βάρκα σου, ξανθὸ μελισσοσμάρι
παιδόπουλα Ἐρωτόπουλα σ' ἀκολουθᾶνε, καὶ ἄτι
λιοκόρνο φίδι σέλλωσες, τοῦ ὀνείρου κοβαλλάρη!
Πέρα ἀρμενίζει δίλάστρεφτη μιὰ στοιχειωμένη ἀρμάδα·
κι ἀπὸ τὴ χώρα ὡς τὴ φτωχὴ ψαράδικη πελάδα,
ὅλα φεγγαροπρόσωπα καὶ πνέματα ὅλα, Λίμνη.

Ἀπὸ τὴ φεγγαρόβρυση γλυκαναβρύστε, οἱ ὕμνοι!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΓΩΪΣΜΟΣ*)

Ὁ ἄθρωπος βρισκούμενος στὸ πρῶτο στάδιο τῆς ἀνάπτυξής του, τὸ κυνηγετικό, εἶταν ἐκτεθειμένος σὲ μύριων εἰδῶν κινδύνους, καὶ σὲ μιὰ ἀδιάκοπη πάλη μὲ θεριὰ καὶ μ' ὁμοίους του. Τοῦτο εἶταν τὸ πρῶτο ἐλατήριο, ὅπως λέει κι ὁ κ. Δ., ποὺ τὸν ἔσπρωξε στὸν κοινωνικὸ βίο, γιατὶ ὁ ἄγριος πόλεμος κ' ἡ μικρή του δύναμη τὸν ἀνάγκασαν νὰ ζήσῃ μ' ἄλλα ζῶα τοῦ εἴδους του, καὶ νὰ εὐκολύνῃ ἔτσι τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Τὸ ἔνστιχτο λοιπὸν τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωϊσμοῦ, φανερώνεται δῶ δημιουργὸς τῆς κοινωνίας. Ἡ ἀρχέγονη ὅμως αὐτὴ κοινωνία δὲν ἔμεινε στάσιμη, καθὼς ξέρουμε. Γέννημα τοῦ ἐγωϊσμοῦ, ὅπως εἶτανε, ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ ἐξελίσσεται, μὲ σκοπὸ τὸ νὰ ὑπερετῇ πάντα καὶ καλύτερα, τὸ σιδερένιο αὐτὸ ἔνστιχτο τοῦ ἀτομικοῦ συφέροντος. Ἔτσι, ἡ κατανόηση πὼς ὁ ἀγώνας τῆς ζωῆς θὰ γινόταν εὐκολώτερος, μὲ τὸ ἡμέρωμα τῶν πιὸ ἐπιδεχτικῶν σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ζώων, καὶ μὲ τὴν ἐκμετάλλεψή τους, ἔσπρωξε τὸν ἄθρωπο στὴν ποιμενικὴ ζωή, καὶ δημιουργήθηκε τὸ ποιμενικὸ στάδιο τῆς κοινωνίας. Ἡ ἴδια ὅμως πάντα ἀνάγκη τῆς καλυτέρεψης τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, ἡ ἴδια πάντα ὤθηση γιὰ καλύτερες συνθῆκες, ποὺ ὑπαγορεύουνταν ἀπὸ τὸ ἐγωϊστικὸ ἔνστιχτο, ἔρριξαν καὶ τοῦτο τὸ κοινωνικὸ στάδιο στὴ φορὰ τῆς ἐξέλιξης, ὅπως καὶ κάθε ἄλλο ποὺ τὸ ἀκολούθησε. Ἡ ὁρμὴ γιὰ τὴν ἐκμετάλλεψη τοῦ πλούτου τῆς γῆς ἔφερε τὸ γεωργικὸ στάδιο, κ' ἡ ἀνάγκη τῆς τελειοποίησης τῶν ἐργαλείων, ἡ ἐγωϊστικὴ ἀνάγκη τῆς προόδου τῆς τεχνικῆς, ἔκανε νὰ ἐξελιχτῇ τὸ στάδιο αὐτό, στὸ βιομηχανικό, ποὺ περνοῦμε τώρα.

Βλέπουμε λοιπὸν μιὰ συνεχὴ ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας, ἀναγκαία καὶ ἀναπόφευκτη, γιατὶ τὴν ζητάει αὐτὴ ἡ φύση της, αὐτὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωϊσμοῦ, ποὺ τὴ δημιούργησε. Τὸ ἕνα στάδιο διαδέχεται τὸ ἄλλο ὄχι ἀπὸ ἐκφυλισμό, ὅπως λὲν οἱ νατουραλίστες, ἀλλὰ γιατὶ παρουσιάζει συνθῆκες συφερώτερες στὸν ἀτομικὸ ἐγωϊσμό, ἀπ' ὅ,τι παρουσίαζε τὸ προηγούμενό του, γιατὶ εἶναι καλύτερο καὶ ταιριαστότερο ἀπὸ κεῖνο. Ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξη λοιπόν, ἡ δημιουργία δηλ. ἀπὸ καινούργια στάδια, εἶναι *ἀνάγκη* αὐτῆς τῆς ἴδιας κοινωνίας, καὶ *κομμιὰ ἀπολύτως δύναμη* δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ σταματήσῃ τὸ δρόμο της.

Ἔτσι, ἀνεξάρτητα ἀπὸ κάθε ξένη θέληση, προχωράει ἡ κοινωνία. Καὶ τὰ ἄτομα, ξεχωριστὰ τὸ καθένα, δὲν παίζουν κανένα ἀπολύτως ρόλο ἐναντίο στὴν ἐξέλιξη αὐτή, ὅπως φαίνεται ἀπ' ὅσα εἴπαμε πάρα πάνου. Προσαρμόζουν μόνο κάθε φορὰ τὸν ἐγωϊσμό τους μὲ τὸν ἐγωϊσμὸ τῆς κοινωνίας ποὺ θὰ βρεθοῦν, καὶ τὴν ἀκολουθᾶν στὸ δρόμο της. Εἶναι σὰν τὸ νερό, ποὺ φκιάνει τὸ ποτάμι, κι ὅμως τὸ ἀκολουθεῖ στὸ ρεῦμα του. Τὸ ἄτομο λοιπόν, μόλις γεννηθῇ, θὰ συμμορφωθῇ μὲ τὶς κοινωνικὲς περίστασες, ποὺ θὰ βρῇ, θὰ πάρῃ τὰ καλά τους καὶ τὰ κακά τους, τὴν ἠθική τους ἐν γένει, καὶ θ' ἀκολουθήσῃ ἀσυναίσθητα τὴν κοινωνικὴ ἐξέλιξη, γιατὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ κάνῃ ἀλλιῶς, ἐπειδή, ὅπως εἴπαμε παραπάνου, ἡ κοινωνία ἂν καὶ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἄτομα, εἶναι ὅμως, γιὰ τὸ καθένα τους, μιὰ μάζα *ἐντελῶς* ἀνεξάρτητη ἀπ' αὐτὸ μονάχο, π' τραβώντας ὅλα τ' ἄτομα μαζύ της, προχωράει τὸ δρόμο της, γιατὶ ἀκολουθάει τὸ ἔνστιχτο τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωϊσμοῦ, ποὺ τήνε γέννησε. Τὸ ἔνστιχτο αὐτὸ ὑπάρχει σ' ὅλα τἄτομα ἀνεξαιρέτως, κι αὐτὸ εἶναι τὸ *ρεῦμα*, ποὺ σπρώχνει τὴν κοινωνία στὴν ἐξέλιξή της.

Ἐπειδὴ ὅμως, ὅπως εἴπαμε, κάθε καινούργιο κοινωνικὸ στάδιο εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὸ προηγούμενό του, γιατί, σὰν ἐξέλιξη ἐκεινοῦ, παρέχει πλουσιώτερα τὰ τεχνικὰ μέσα, κι ἀλαφρόνει κατὰ πολὺ τὸν ἀγώνα τῆς ζωῆς, γι' αὐτὸ πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε τώρα, πὼς καὶ τὰ ἄτομα, ποὺ ἀνήκουν στὰ πιὸ προχωρημένα κοινωνικὰ στάδια, εἶναι, κατὰ φυσικὸ νόμο, ἀνώτερα ἀπὸ τἄτομα τῶν προηγουμένων σταδίων. Κάθε καινούργιο κοινωνικὸ στάδιο δίνει μιὰν εὐρύτερην ἀντίληψη τῆς ζωῆς ἀπὸ τὸ προηγούμενό του, μὲ τὰ ἀνώτερα τεχνικά του μέσα, κι αὐτὴ ἡ ἀντίληψη τῆς ζωῆς, ποὺ ἐπιδρᾷ ἄμεσα στὰ ἄτομά του, αὐξαίνει τὸν πνευματικό τους ὁρίζοντα, καὶ τὰ κάνει πνευματικῶς ἀνώτερα ἀπὸ τἄτομα τοῦ προηγούμενου. Ἡ εὐκολη ἐπικοινωνία λιχ. τῶν ἀτόμων ἀπομακρυσμένων μερῶν μεταξύ τους, μὲ τὰ προχωρημένα μέσα παραγωγῆς καὶ συγκοινωνίας, ποὺ διαθέτει τὸ τωρινό μας κοινωνικὸ στάδιο, αὐξαίνει ἀναμφίβολα τὴν πνευματικὴ κατάσταση καὶ τῶν δυοῶν, μὲ τὴν ἀδιάκοπη *ἐπίδραση* τοῦ ἑνὸς στὸ ἄλλο, ποὺ ἀποτέλεσμά της εἶναι ἡ νίκη τῶν *ἰσχυρότερων*, δηλ. τῶν *ἀνώτερων* στοιχείων. Κανεὶς δὲ θ' ἀρνηθῇ βέβαια, πὼς ἡ πρόοδο τῆς τεχνικῆς ἐξέλιξης ρίχνει πολλὲς πρόληψες, ποὺ καθέρωναν τὰ προηγούμενα στάδια, καὶ πὼς ἡ τελειοποίησή τῶν ἐργαλείων ἐπιτρέπει τὴν εὐδοκίμηση καὶ τὴν πρόοδο ἐπιστημῶν, ποὺ εἶταν ἀδύνατο νὰ φανερωθοῦν μὲ τἀρχέγονα, χοντρὰ μέσα. Κάνε συγκριτικὴ λοιπὸν παρατήρηση δυὸ ὁποιωνδήποτε κοινωνικῶν σταδίων, θὰ φέρῃ ἀναγκαστικῶς γιὰ ἀποτέλεσμα, κεῖνο ποὺ ὑποστηρίξαμε πάρα πάνου, πὼς δηλ. ἡ *ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας, εἶναι καὶ ἐξέλιξη τοῦ ἀθρώπου*, καὶ πὼς ἡ πρόοδο τῆς τεχνικῆς φέρνει πρόοδο τῆς ἐπιστήμης, καταστροφὴ τῶν προλήψεων, εὐρύνση δηλ. τοῦ πνευματικοῦ ἐπίπεδου τοῦ ἀθρώπου. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ βγαίνει τὸ συμπέρασμα: πὼς ἡ ἰδεολογία καὶ ἡ πνευματικὴ ἐν γένει ἀνάπτυξη δὲν εἶναι τίποτα *ἀπόλυτο*, τίποτα ἔξω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο, παρὰ ἕνα ἀναγκαῖο *ἀποτέλεσμα*, ἕνα ἀναπόφευκτο *ἐπακολούθημα* τῆς προόδου τῶν κοινωνικῶν

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ περασμένο φύλλο

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ*)

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστὴς

ΣΚΗΝΗ Δ'.

(Ὁ Λούκιος Σεττάλας χαμογελᾷ δειλὰ δειλά, γυρίζοντας ἀκόμα τὸ φυλαχτὸ ἀνάμεσα στὰ δάχτυλά του, ἐνῷ ἡ Συλβία βάζει τὰ ρόδα σ' ἕνα ποτήρι. Κ' οἱ δυό τους, μὲς τὴ σιγαλιά, ἀκοῦνε τὶς καρδιές του νὰ χτυποῦνε μ' ἀγωνία. Ὁ ἥλιος γέρνοντας χρυσώνει τὸ δωμάτιο. Ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τοῦ παραθυριοῦ φαίνεται ὁ οὐρανὸς χλωμιασμένος· τὸ Σὰν Μινιάτο φεγγοβολάει στὸ ψήλωμα· γλυκὸς εἶν' ὁ ἀέρας, δίχως ἀλλαγή.)

ΛΟΥΚΙΟΣ *(κυττάζοντας στὸν ἀέρα, ἀφουγκραζόμενος, χαμηλόφωνα)* Εἶναι μιὰ μέλισσα μέσα στὴν κάμαρα.

ΣΥΛΒΙΑ *(ἀνασηκώνοντας τὸ πρόσωπο).* Μιὰ μέλισσα;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ναί, δὲν ἀκοῦς;

(Τεντώνουν κ' οἱ δυὸ τὴν ἀκοὴ στὸ βούϊσμα)

ΣΥΛΒΙΑ. Καλὰ λές.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἴσως τὴν ἔφερες ἐσύ, μὲ τὰ τραντάφυλλα.

ΣΥΛΒΙΑ. Αὐτά, τάχει κομμένα ἡ Μπεάτα...

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τὴν ἄκουσα νὰ γελᾷ πρωτήτερα, κάτω στὸν κῆπο

ΣΥΛΒΙΑ. Τί χαρὰ ποὺ πᾶρε ποὺ γύρισε στὸ σπίτι της!

ΛΟΥΚΙΟΣ. Καλὸ εἶτανε ποὺ τὴ στείλατε μακριὰ τότε.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἔγεινε πιὸ ὄμορφη καὶ δυνάμωσε ποὺ ἀνάσανε τὴ μυρουδιὰ τῶν πεύκων. Τί καλὴ ποὺ θὰ εἶνι ἡ ἄνοιξη στὴν Μπούκκα τοῦ Ἄρνου! Δὲν ἤθελες νὰ πᾷς ἐκεῖ, λίγο;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἐκεῖ, στὴ θάλασσα... Θὰ σοῦ ἄρεσε;

(Ἡ φωνὴ καὶ τῶν δυό τους παραλλάζει μὲ μιὰ μικρὴ τρεμούλα.)

ΣΥΛΒΙΑ. Νὰ περάσω ἐκεῖ μιὰν ἄνοιξη, εἶτανε πάντα τὄνειρό μου.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(πνιγμένος ἀπὸ τὴ συγκίνηση).* Τὸ δικό σου τὄνειρο εἶναι τὸ δικό μου, Συλβία *(Τὸ φυλαχτὸ τοῦ πέφτει ἀπὸ τὰ χέρια.)*

ΣΥΛΒΙΑ *(σκύβοντας μ' ὁρμὴ νὰ τὸ σηκώσῃ)* Ἄχ, τἄφησες κ' ἔπεσε! Θὰ τὄλεγε κανεὶς κακὸ προμήνυμα... Κύττα. Τὸ βάζω στὸ κεφάλι ἀπάνω τῆς Μπεάτας. «Μικρὸ σὰ διαμάντι, μεγάλο σὰ γραφτὸ τῆς Μοίρας!» *(Ἀκκουμπᾷ ἀλαφριὰ-ἀλαφριὰ τὸ φυλαχτὸ ἀπάνου στὸ μάτσο τῶν ρόδων.)*

ΛΟΥΚΙΟΣ *(ἁπλώνοντας τὰ χέρια του πρὸς τὴ Συλβία, σὰ νὰ δέεται.)* Συλβία μου! Συλβία!

ΣΥΛΒΙΑ *(τρέχοντας σιμά του.)* Ἔχεις τίποτα; Ἔγεινες χλωμότερος... Ἄ, ἔχεις κοπιάσει παραπολὺ σήμερα, εἶσαι παραπολὺ κουρασμένος. Κάθησ' ἐδῶ, κάθησε. Θέλεις ἕνα κόμπο ἀπὸ κεῖνο τὸ δυναμωτικό; Σοῦ ἦρθε ζάλη; Δὲ μπορεῖς; Πές μου.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(πιάνοντας τὰ χέρια της, μ' ἀγάπης λαχτάρα.)* Ὄχι, ὄχι, Συλβία· ποτὲ δὲν ἔννοιωσα τὸν ἑαυτό μου τόσο καλά... Ἐσύ, ἐσὺ κάθησε, κάθησ' ἐδῶ· κ' ἐγὼ στὰ πόδια σου, ἐπιτέλους, μ' ὅλη τὴν ψυχή μου, γιὰ νὰ σὲ λατρεύω, νὰ σὲ λατρεύω!

(Ἐκείνη ἀφήνεται νὰ πέσῃ στὸ διβάνι κι αὐτὸς στὰ γόνατα ἐμπρός της. Ἐκείνη εἶν' ὅλη τρεμούλα καὶ λαχτάρα, καὶ βάζει τὰ χέρια της στὰ χείλη του ἀ-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 344.

μορφῶν. Πῶς ἡ ἰδεολογία δηλ. δὲν προηγεῖται, ἀλλὰ ἀκολουθεῖ, δὲν εἶναι αἰτία, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα.

Τούτη τὴν ὑλιστικὴν ἀλήθεια καιρὸς νὰ τὴ νοιώσουν ὅλοι οἱ ἰδεαλιστὲς ὀυτοπιστές, ὅλοι ἐν γένει οἱ θιασῶτες τοῦ μεταφυσικοῦ ἀπόλυτου, ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο, καὶ ποὺ τὴν ὕπαρξή του τὴν ὀφείλει στὴν ὄχι ἀρκετὴν ἀκόμα ἀνάπτυξη τῆς τεχνικῆς. Ἀπόλυτη εἶναι μόνο ἡ ἐξέλιξη, ἡ ἀδιάκοπη αὐτὴ πρόοδο, ποὺ περιβάλλει ὅλα. Καὶ εἶναι ἀπόλυτη, γιατὶ βγαίνει ἀπ' τὴ φύση, κ' εἶναι ἀνάγκη τῆς φύσης.

Ἡ ἐπίδραση λοιπὸν τῶν κοινωνικῶν σταδίων ἀπάνου στὸν ἄθρωπο, τὸν ἔκανε νὰ ἐξελιχτῆ σ' ὅλα, ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του ὡς τὴν ἰδεολογία του. Αὐτὴ ἡ ἴδια ἐπίδραση ἔκανε, φυσικά, νὰ ἐξελιχτῆ κι ὁ ἀτομικὸς ἐγωϊσμός, ν' ἀλλάξη δηλ. μορφή, ἔτσι ποὺ νὰ μὴ τὸν βλέπουμε τώρα μὲ τὴν πρωτόγονή του τραχύτητα. Ὅλη τὴν ἐξέλιξη αὐτὴ τοῦ ἐγωϊστικοῦ ἔνστιχτου τὴν ἔφεραν οἱ κάθε φορὰ καινούργιες ἐξωτερικὲς συνθῆκες, ποὺ τὶς δημιουργοῦσαν τὰ κοινωνικὰ στάδια, καὶ ποὺ ζητοῦσαν, γιὰ νὰ ἐκπληρωθοῦν, συμμόρφωση τοῦ ἀτόμου μὲ τὶς ἀπαιτήσες τους. Ἡ συμμόρφωση αὐτὴ τόκανε ν' ἀλλάξη ἐξωτερικά, νὰ φκιάνη δηλ. καινούργια ταχτική, κι ὅλ' αὐτὰ μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ χορτάσῃ εὐκολώτερα τὸ ἐσωτερικὸ ἀμετάβλητο ἔνστιχτο τοῦ συφέροντος, τὸν ἀτομικὸ ἐγωϊσμό. Μὴ μᾶς ἀπατᾶνε λοιπὸν ἀλτρουϊστικὰ φαινόμενα, καὶ σύλλογοι ἀλληλοβοήθειας. Ἂν κοιτάξουμε στὸ βάθος τῶν φαινόμενων αὐτῶν, θὰ δοῦμε κ' ἐκεῖ τὸν ἴδιο, τὸν ἀνίκητο, τὸν καθαρὸ ἀτομικὸ ἐγωϊσμό.

Ἔτσι προχώρησε ἡ κοινωνία, μὲ βάση τὸ ἐγωϊστικὸ ἔνστιχτο τοῦ ἀτόμου. Μέσα της ὅμως, ἀπὸ τοὺς πιὸ παλιοὺς χρόνους, εὐνοοῦσε ἡ τύχη μερικούς, ποὺ ἔτσι κατώρθωναν νὰ ὑπερτρέφουν τὸ ἐγωϊστικό τους ἔνστιχτο, μὲ θυσία τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῶν ἄλλων. Οἱ τυχεροὶ αὐτοὶ ἄρχισαν νὰ μεταχειρίζουνται γιὰ δική τους ἀνάγκη τὶς δύναμες, ποὺ χρειάζουνταν οἱ ἄλλοι γιὰ τὸν ἑαυτό τους, κ' ἔτσι ἔγινε ἡ ἀρχὴ τῶν δυὸ κοινωνικῶν τάξεων, ποὺ βαστᾶν ὡς τὰ σήμερα, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων. Ἡ γέννηση τῶν τάξεων αὐτῶν μπορεῖ νὰ ξηγηθῆ ἔτσι: Ὅταν ὁ ἄθρωπος ἔφτασε στὸ γεωργικό του στάδιο, εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἤρεμη, ταχτική ζωὴ σ' ἕναν τόπον ὡρισμένο, γιὰ νὰ μπορῆ ἔτσι νὰ ἐκμεταλλεύεται καλὰ τὴ γῆς, μὲ τὰ ἐργαλεῖα μέσα ποὺ διάθετε. Εἶταν ὅμως σύχρονα ἐκτεθειμένος καὶ τὲ κινδύνους ἀγριων θερίων, εἴτες ἐχτρικῆς εἰσβολῆς ξένων φυλῶν, ἀναπόφευγους τοὺς καιροὺς ἐκείνους, καὶ τέτοιες εἰσβολὲς θὰ τοῦ ἀφάνιζαν κάθε καλό του, κι αὐτὸν τὸν ἴδιο. Τοῦτο ἀνάγκασε τὶς πρῶτες ἐκεῖνες γεωργικὲς κοινωνίες, νὰ ὁρίσουν ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς ἀθρώπους τους ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ ἄλλου, ποὺ θὰ καλλιεργοῦσε τὴ γῆς. Διαιρέθηκαν ἔτσι σὲ μιὰ τάξη κυνηγῶν, ἂς τοὺς ποῦμε, καὶ μιὰ τάξη γεωργῶν. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ πρῶτοι εἴτανε ὁπλισμένοι καὶ δυνατοί, κατώρθωσαν σιγὰ σιγά, μετὰ τὶς ὄξω νίκες τους, νὰ στρίψουν τὰ ὅπλα τους καὶ τὴ δύναμή τους πρὸς τὴν ἴδια κοινωνία τους, καὶ νὰ ἐπιβληθοῦνε στοὺς ἄοπλους γεωργούς, ἀναγκάζοντάς τους ἔτσι νὰ ἐργάζουνται γιὰ λογαριασμὸ ἐκεινῶν.

(Στέλλο φύλλο τελιώνει.)

ΦΩΤΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΓΡΑΦΕΣ ΛΙΓΟΛΟΓΕΣ*)

Ζ'.

ΠΡΙΓΚΗΠΟ, 25 τοῦ Μαγιοῦ 1908,
6 1)2 τὸ πρωΐ, στὴν τεράτσα τοῦ κ Γ.Π.

Καλημέρα σου ἀπὸ τὴν περίμορφη βίλλα τοῦ Π. μὲ τὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶνε καὶ μὲ τὶς ἀστερένιες μαργαριτοῦλες ποὺ ἁπλώνουνται κάτου στὸν κῆπο.

Μπροστά μου ἡ θάλασσα γαλήνια, ἡ θαλασσούλα μὲ τὰ δυὸ τρία ψαροκάϊκα καὶ πέρα τὰ περιγιάλια τῆς Ἀσίας καὶ δεξιὰ ὁ Ὄλυμπος τῆς Βιθυνίας καταχνιασμένος κι ἀριστερὰ ἥλιος καὶ δυσμικὰ ἕνα βουναλάκι μικρό, τσοσδά, ὁλοπράσινο, κι ὁλοτρόγυρα μπαξέδες ποὺ φτάνουν ἴσαμε τὰκροθαλάσσι καὶ βίλλες ζουγραφισμένες, λές, κι ὄχι χτισμένες καὶ τὸ νησάκι τὸ μικρό, τὸ μικροὐτσικο, μὲ τὰ τρία τέσσερα δεντράκια του στὴν κορφὴ—τὸ νησάκι τὸ χαριτωμένο ποὺ τὸ πρωτόειδα πέρσι καὶ σήμερα τὸ χαιρέτησα σὰν παλιά μου, ἀγαπημένη γνωριμιά...

Ἀνάμεσα σὲ τέτιονε Παράδεισο κι ὅμως ἡ ψυχή μου δὲ χαίρεται. Τὸ ἐναντίο, μιὰ λύπη ἀλαφριὰ νιώθω νἀπλώνεται πάνου της, ἕνας πόνος γλυκός, μὰ πάντα πόνος. Καὶ δὲν παραξενεύουμαι. Ἡ ψυχή μας ζητάει τὸ σύντροφό της καὶ στὴ χαρὰ καὶ στὴ λύπη. Στὴ λύπη γιὰ νὰ παρηγοριέται καὶ στὴ χαρὰ γιὰ νὰ τὴν ἀπολαβαίνει μαζί του.

Πρωΐ πρωΐ ἀνέβηκε κι ὁ Γιάγκος πάνου καὶ μὲ καλημέρισε κρατώντας τὸ Βαλαωρίτη στὰ χέρια. Διαβάσαμε τὸν «Ἀστραπόγιαννο» πλάϊ σὲ Τούρκικες βίλλες. Ἀντικρύ, στ' Ἀσιατικὰ ἀκρογιάλια, ἀγκομαχάει ὁ σιδερόδρομος τῆς Μπαγδάτης· ἕνα χελιδονάκι στὴ φωλίτσα του, πάνου ἀπὸ τὸ κεφάλι μας, ἀκομπανιάρει μὲ τὸ γλυκό του τὸ τραγούδι τὶς ἁρματωλικὲς καὶ λυρικώτατες στροφές...

Τίποτα! Τίποτα! Μὲ ὅλο τὸ λυρισμό του ὁ Βαλαωρίτης δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ μπροστὰ σ' ἕνα Σολωμό, σ' ἕναν Παλαμᾶ. Μικραίνει πολὺ ἀπέναντι σὲ τέτιους γίγαντες.

Η'.

ΠΟΛΗ, 26 τοῦ Μαγιοῦ.

— Σὲ κηδεία πάμε;

Ὁ Ἀλέκος χαμογέλασε κι ὅμως δὲν εἶχε δίκιο. Εἶταν πρωΐνό, γυρίζαμε ἀπὸ τὴν Πρίγκηπο μὲ τὸ βαποράκι καὶ βρισκόμαστε πάνου στὸ γιοφύρι τοῦ Γαλατᾶ. Κόσμος καὶ κόσμος. Τὸ μεγάλο γιοφύρι γιομάτο. Τὰ βαποράκια ὅλα σκεδὸν κείνη τὴν ὥρα ξεβράζανε πάνου στὸ γιοφύρι κόσμο μελίσσι ἀπὸ τὰ Πριγκηπονήσια κι ἀπὸ τὰ χωριὰ τοῦ Βοσπόρου κι ἀπὸ τἀκρογιάλια τοῦ Κεράτιου. Μὲ δυσκολία μεγάλη περπατούσαμε, σιγὰ σιγά, ἄχνα δὲν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα μας, κ' εἴχαμε ὅλοι μας, ἄντρες καὶ γυναῖκες, Ρωμιοὶ καὶ Τοῦρκοι κι Ὀβραῖοι κι Ἀρμένηδες καὶ δὲν ξέρω ποιοὶ ἄλλοι ἀκόμα, μιὰ τέτια ἐπίσημη πόζα σὰ νἀκολουθοῦσαμε λείψανο.

Δὲν ξέρω πῶς μοῦρχότανε νὰ βάλω τὶς φωνές, νὰ βρίσω, νὰ γελάσω—μὰ κρατήθηκα. Ποῦ νὰ γελάσεις! Οἱ χαφτιέδες καὶ τὸ γέλιο σου ἀκόμα εἶναι καλοὶ νὰ σοῦ τὸ καταδώσουν...γιὰ συνωμοσία κατὰ τοῦ καθεστώτου!

Ἡ ἴδια ἱερὴ σιωπὴ βασίλευε καὶ μέσα στὸ βαποράκι. Γιομάτο κι ὅμως τσιμουδιά. Ζωὴ τὴ λὲς αὐτή; Ἄχ, καημένη Ἀθήνα!

Ἕνα δειλινὸ πηγαίναμε μὲ τὸ σιδερόδρομο ἀπὸ τὸ Χαϊντὰρ Πασσᾶ στὸ Μαλτεπὲ γιὰ νὰ περάσουμε μὲ τὸ βαποράκι στὴν Πρίγκηπο. Μὲ τὸ φίλο μου καθίσαμε σὲ' μι' ἄκρη τοῦ βαγονιοῦ, μοναχοί μας. Κουβεντιάζαμε λεύτερα. Στὸν πρῶτο σταθμὸ μοῦ λέει ὁ φίλος μου:

— Ἂ δεῖς κανένα φέσι καὶ καθίσει κοντά μας, τσιμουδιὰ πιά...

πάνω γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ μ' ἰδῆσῃ. Κ' ἔτσι τοῦ περνοῦν μὲς ἀπ' τὰ δάχτυλά της ἡ πνοὴ καὶ τὰ λόγια.)

— Ἐπιτέλους! Εἴτανε σὰν πλημμύρα ποὺ ἐρχότανε ἀπὸ μακρυά, μιὰ πλημμύρα ἀπ' ὅλα τὰ ὡραῖα πράματα κι ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ τὰ πράματα ποὺ ἔχεις χυμένα στὴ ζωή μου ἀφότου μ' ἀγαπᾷς· κ' εἶχα τὴν καρδιά μου ὁλόγεμη ἀπὸ αὐτά, ἄ! τόσ' ὁλόγεμη ὥστε πρωτήτερα ἐγονάτιζ' ἀπὸ τὸ βάρος καὶ λιγοψυχοῦσα καὶ πέθαινα ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὴ γλύκα, γιατὶ δὲν τολμοῦσα νὰ πῶ...

ΣΥΛΒΙΑ *(λευκὴ στὸ πρόσωπο καὶ μὲ φωνὴ σβημένη.)* Μὴν τὸ πῆς, μὴ μοῦ πῆς πιά!

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἀκουτέ με, ἀκουτέ με. Ὅλους τοὺς καημοὺς ποὺ ὑπόφερες, τὶς πληγὲς ποὺ ἔλαβες χωρὶς φωνὴ νὰ βγάλῃς, τὰ δάκρυα ποὺ ἔκρυβες γιὰ νὰ μὴν ἔχω ἐγὼ νὰ ντρέπουμαι καὶ νὰ πονῶ, τὰ χαμόγελα ὅπου σκέπαζες τὶς πίκρες σου, τὸ ἄπειρο ἔλεος γιὰ τὸ σφάλμα μου, τὸ θαρρος τὸ ἀνίκητο μπροστὰ στὸ θάνατο, τὸν ἄγριο τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ ζωή μου, τὴν ἐλπίδα ποὺ κράτησες ἀναμμένη πάντα στὸ προσκέφαλό μου, τὶς ἀγρύπνιες, τὶς ἔννοιες, τἀδιάκοπο τὸ καρδιοχτύπι, τὴν ἀπαντοχή, τὴ σιωπή, τὴ χαρά, ὅ,τι ὑπάρχει βαθύ, ὅ,τι ὑπάρχει γλυκὸ κ' ἡρωϊκὸ σὲ σένα, ὅλα τὰ γνωρίζω, ὅλα τὰ ξέρω, ἀγαπημένη, ἀγαπημένη μου ψυχή· καί, ἂν τἄπονο τὸ χτύπημα μπόρεσε νὰ σπάσῃ ἕνα ζυγό, ἂν τὸ αἷμα μπόρεσε νὰ μὲ λυτρώσῃ ἐμένα, (ὤ, ἄσε με νὰ τὸ πῶ!) εὐλογῶ τὴ βραδυὰ καὶ τὴν ὥρα ποὺ μὲ φέραν ἑτοιμαθάνατο σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τοῦ μαρτυρίου σου καὶ τῆς ἀγάπης σου γιὰ νὰ λάβω ἄλλη μιὰ φορὰ ἀπὸ τὰ χέρια σου,—ἀπὸ αὐτὰ τὰ θεϊκὰ χέρια ποὺ τρέμουνε,—τῆς ζωῆς τὸ δῶρο *(Πιέζει τὰ ὁλότρεμα χείλη του στὶς ἀπαλάμες της· κ' ἐκείνη τὸν κυττάζει μέσ' ἀπὸ τὰ δάκρυα ποὺ τῆς νοτίζουν τὰ ματόκλαδα, μεταμορφωμένη ἀπὸ τὴν εὐτυχία τὴν ἀπροσδόκητη.)*

ΣΥΛΒΙΑ *(μὲ φωνὴ σβημένη καὶ κομμένη).* Μὴ λές, μὴ λὲς πιά! Δὲ βαστᾷ ἡ καρδιά μου... Μὲ πνίγεις ἀπὸ τὴ χαρά... Μιὰ μόνη λεξη περίμενα 'πὸ σένα, μιὰ μόνη, τίποτ' ἄλλο· κ' ἔξαφνα μὲ πλημμυρίζεις μ' ἀγάπη, μοῦ γιομίζεις ὅλες τὶς φλέβες, μὲ σηκώνεις ψηλότερα κι ἀπ' τὴν ἐλπίδα, ξεπερνᾷς τὄνειρό μου, μοῦ δίνεις τὴν εὐτυχία ποὺ ὑπερβαίνει κάθε ἀπαντοχή... Ἄ, τί ἔλεγες γιὰ τοὺς καημούς μου; Καὶ τ' εἶναι τάχα ὁ πόνος ποὺ ὑπόφερα, τί εἶναι τάχα ἡ σιωπὴ ἡ ἀναγκαστική, καὶ τ' εἶναι ἕνα δάκρυ, καὶ τ' εἶν' ἕνα χαμόγελο, μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν πλημμύρα ποὺ μὲ συνεπαίρνει; Αἰσθάνομαι πὼς ἀργότερα, γιὰ σένα, γιὰ σένα, θὰ πικραθῶ ποὺ δὲν ὑπόφερα ὅσο πρέπει... Ἴσως δὲν ἔχω ἀγγίξει τὸ βάθος τοῦ πόνου, ξέρω ὅμως ὅτι ἔχω φτάσει τώρα στὴν κορφὴ τῆς εὐτυχίας. *(Χαϊδεύει τρελλὰ τὴν κεφαλή του τὴ ρηγμένη ἀπάνω στὰ γόνατά της.)*

— Σήκω! Σήκω! Ἔλα σιμώτερα στὴν καρδιά μου, γεῖρε ἀπάνου μου, ξαπλώτου στὴ στοργή μου, σφίξε τὰ χέρια μου στὰ βλέφαρά σου, σώπα, δὲς ὄνειρο, μαζώξε τὶς δυνάμεις τὶς βαθιὲς τῆς ζωῆς σου. Ἄ, ἔπρεπε ὄχι μονάχα ἐμένα νἀγαπᾷς, παρὰ τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχω ἐγὼ γιὰ σένα: νἀγαπᾷς αὐτή μου τὴν ἀγάπη! Δὲν εἶμαι ὡραία ἐγώ, δὲν εἶμαι ἄξια γιὰ τὰ δικά σου μάτια, εἶμ' ἕνα ταπεινὸ πλάσμα μέσα στὸν ἥτκιο· ἡ ἀγάπη μου ὅμως εἶναι ὑπέρκαλλη, εἶναι ψηλὰ περίψηλα, εἶναι μοναδική, εἶναι ἀλάθευτη σὰν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, εἶναι δυνατώτερη κι ἀπὸ τὸ θάνατο, εἶναι ἱκανὴ γιὰ θάμα: θὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι τῆς ζητήσῃς. Μπορεῖς νὰ τῆς ζητήσῃς κι ὅ,τι δὲν ἔλπισε κανεὶς ἀκόμα.

(Τονὲ σέρνει πρὸς τὴν καρδιά της, ἀνασηκώνοντας τὴν κεφαλή του. Ἐκεῖνος κρατεῖ κλειστὰ τὰ μάτια καὶ σφιγμένα τὰ χείλη, κατάχλωμος, μεθυσμένος, ἐξαντλημένος.)

— Σήκω! Σήκω! Ἔλα σιμώτερα στὴν καρδιά

---

*) Κοίταξε ἀριθ. 341 καὶ 342.

— Μὰ γιατί ;

— Πιὸ καλὰ στὰ σίγουρα !

Κ' ἔτσι ὅλο τὸ σιδεροδρομικὸ ταξίδι πέρασε στὰ μουγγά.

Σοῦ τὸ γράφω καὶ νὰ μοῦ τὸ θυμάσαι. Ὅλη αὐτὴ ἡ μουγγαμάρα, ὅλος αὐτὸς ὁ φόβος, ὅλο αὐτὸ τὸ μαρτύριο, δὲν μπορεῖ, θὰ ξεσπάσει μιὰ μέρα. Ὄντας ράβουνται τὰ χείλια, ἡ ψυχὴ μιλεῖ, παραπολὺ μάλιστα. Κι ἀπὸ τὴν κουβέντα τῆς ψυχῆς κάτι μεγάλο πάντα βγαίνει. Τὸ λεβέτι βράζει καὶ φοβάμαι πὼς γλήγορα θὰ τιναχτεῖ στὸν ἀέρα τὸ καπάκι του !

Ὁ Θανάσης γέλασε ὅταν κάπιο δειλινὸ τοῦλεγα στὸ Σισλὶ πὼς οἱ δικοί μας τρέμουν καὶ νὰ φταρνιστοῦν ἀκόμα στὸ δρόμο.

— Δὲν τοὺς φασκελώνεις τοὺς γκιστῆδες !... Βρέ, δὲν πᾶς νὰ πεῖς ὅ,τι θέλεις !.. Ποιός σὲ πειράζει ;

Καὶ μοῦ τἄλεγε φωναχτὰ τὰ λόγια του. Μὰ βρισκόμαστε πέρα στὰ χωράφια κι ἁπλωνότανε ἐρημιὰ ὁλόγυρά μας. Ἕνα ἄλλο πρωϊνὸ ποὺ κατεβαίναμε μαζὶ στὸ Γαλατά, ὁ Θανάσης μιλοῦσε σιγανώτερα.

Θ'.

Δειλινό, τὴν ἴδια μέρα.

Προχτές, Παρασκευὴ πρωΐ, καθόμουνα σ' ἕναν καφενέ, κάτου στὸ Γαλατά, σιμὰ στὸ μεγάλο γιοφύρι. Ἀκούω μουσικὲς στρατιωτικές. Βγαίνω ὄξω. Ἐρχόντουσαν τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα ἀπὸ τὴ Σταμπούλ γιὰ νὰ πάνε στὸ Γιλντὶζ γιὰ τὸ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ.

Πρῶτα πέρασε τὸ γιοφύρι τὸ «Ἐρτογλοὺρ» — οἱ «Λογχοφόροι», δηλ. οἱ Τοῦρκοι καβελάρηδες ποὺ κρατοῦν ὅλοι στὰ χέρια τους ἕνα μεγάλο κοντάρι μὲ μιὰ κόκκινη σημαιούλα στὴν κορφή. Μεγαλόπρεπο κ' ἐπιβλητικὸ θέαμα. Ὕστερα πέρασαν οἱ Νιζάμηδες, τὸ πεζικό, μὲ τὴ μουσική τους. Ἄντρες διαλεχτοί, ἕνας κ' ἕνας, μὲ κορμοστασιὰ περήφανη καὶ μὲ βαρὺ Γερμανικὸ βῆμα. Παράσημα, ἀκόμα καὶ πολλοὶ ἁπλοὶ στρατιῶτες στὰ στήθια τους. Κι ὅλα κερδισμένα σὲ πολέμους, κι ὄχι σὲ καφενέδες καὶ χορούς.

Ὅταν τοὺς εἶδα τοὺς καμάρωσα καὶ εἶπα μέσα μου :

— Μακάρι νἆναι οἱ Τοῦρκοι δυνατοί, ὅσο νὰ δυναμώσουμε καὶ μεῖς !

Γιατὶ τί τὰ θές ! Μόνο μιὰ δυνατὴ Τουρκιὰ (ὅσο ἐμεῖς εἴμαστε ἀδύνατοι) θὰ μποδίσει τοὺς Βουργάρους καὶ τοὺς ἄλλους νὰ κατρακυλήσουν τὴν κατηφοριὰ νὰ μᾶς καταπιοῦν.

ΙΞΙΟΝΑΣ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΟΝΤΟΥ

Βρήκανε πάλε τὴν εὐκαιρία νὰ φλυαρήσουνε γιὰ τὴ Γλώσσα οἱ δασκάλοι κ' οἱ ἐφημερίδες ἀφορμὴ παίρνοντας ἀπὸ τὴ γιορτὴ ποὺ δόθηκε τὴν περασμένη Πέμτη στὸ Πανεπιστήμιο γιὰ τὰ σαραντάχρονα τοῦ Κόντου. Τὴν ἐπιστημονικιὰν ἀξία τοῦ Κόντου κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲ σκέφτηκε βέβαια νἀμφισβητήσῃ. Ὁ ἄθρωπος δούλεψε καὶ δουλεύει γερὰ γιὰ τὴν ἐπιστήμη καὶ θὰ μένῃ πάντοτε σεβαστὸς γιὰ τὶς γνῶσες του κ' ἕνας κολοσσὸς ἐμβριθείας, κριτικιᾶς ἰδιοφυΐας, πολυμαθείας συνδυαζόμενης μὲ λεπτότατο κριτικὸ πνέμα, ἀρετὲς ποὺ οὔτε μιὰ δὲν κατώρθωσε νἀποχτήσῃ ὁ μεγάλος φωνακλᾶς Μιστριώτης. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη πρέπει νὰ εὐγνωμονῇ τὸν Κόντο γιατὶ πολὺ ὠφελήθηκε, μὰ τὸ Ἔθνος θὰ καταριέται τὸν ἄντρα—ὅταν ξυπνήσῃ βέβαια μιὰ μέρα καὶ νοιώσῃ ποιοί εἶναι οἱ εὐεργέτες του οἱ ἀληθινοί. Ὁ Κόντος μὲ τὸ μεγάλο του κοῦρος ἀγωνίστηκε νὰ δώσῃ στὴ νέα γλώσσα τὸ δρόμο πρὸς τὴν ἀρχαία, νὰ ἐξαρχαΐσῃ τὴ νέα μας γλώσσα καὶ νὰ κόψῃ κάθε δεσμὸ πρὸς τὴ ζωντανὴ γλῶσσα τοῦ Ἔθνους καὶ ἔπρεπε νὰ βρεθῇ ἕνας Ψυχάρης γιὰ νὰ βροντοφωνήσῃ τὸ «Ἄλτ» καὶ νὰ δείξῃ τὸν ἀληθινὸ δρόμο. Γιατὶ σὲ ποιόν ἄλλον παρὰ στὸν Κόντο χρωστάει ἡ νέα γλῶσσα τὰ *βῆσατο*, τὰ *ἀφίκετο*, τὰ *ἐπελάβετο*, τὰ *ἐκτίθησι εἰς πλειστηριασμόν*, τὰ *ἀπολλῦσι* (sic) τὸ *δικοίωμα* καὶ τὶς ἄλλες ἀναγοῦλες ποὺ κάνουνε τὸ γραφτό μας λόγο στεγνὸ κι ἄψυχο σὰ μούμια Αἰγυπτιακή; Ποιόν ἔχουνε ὡς πρότυπο λόγου οἱ δασκάλοι ; ποιόν ἄλλον παρὰ τοὺς Ἀττικισμοὺς τοῦ Κόντου ποὺ τοὺς μεταδίνουνε μὲ ἐνθουσιασμὸ ἱερὸ στὰ μαθητούδια τῶ σχολειῶν κλουβιαίνοντας τὸ μυαλό τους ; Κι ὅμως τὴν τάση αὐτὴ πρὸς τὸν ἐξαρχαϊσμὸ τῆς γλώσσας, ὁ Χατζηδάκης εἶχε τὴν εἰλικρίνεια κάποτε—στὰ χρόνια ποὺ δὲν τονὲ τύφλωνε τὸ πάθος του κατὰ τοῦ Ψυχάρη—νὰ τὴ χαραχτηρίσῃ ὡς *ἐθνικὴ συμφορά*. Τὴν ἰδέα αὐτὴ ἰσχυρίζεται τάχατες πὼς τὴν ἔχει ἀκόμα. Μὰ τότε θέλαμε νὰ ρωτήσουμε τὸ σοφὸ γλωσσολόγο μας τί θέση εἶχε αὐτὸς ἀνάμεσα στὸ πλῆθος τῶν πανηγυριστῶν τοῦ Κόντου, δίπλα στὸ Γαρδίκα καὶ στὸ Μυστακίδη, καὶ πῶς μπορεῖ αὐτὸς νὰ συχαίρῃ ἄθρωπο ποὺ τὸ ἔργο του τὸ χαραχτηρίζει ὡς ἐθνικὴ συφορά ;

Ὡστόσο τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ὠφελήθηκε ἀπὸ τὸν Κόντο, γιατὶ ὁ Κόντος εἶναι κεῖνος, ποὺ ἕλους ὅσοι γράφουνε τὴν καθαρεύουσα, καὶ τοὺς πιὸ τρανοὺς ἀκόμα, τοὺς κήρυξε οὔτε πολὺ οὔτε λίγο, ἀγράμματους. Καὶ γιὰ νὰ μὴν τὴν ξέρουνε κεῖνοι τὴν καθαρεύουσα, πάει νὰ πῇ πὼς δὲν εἶναι γλῶσσα γιὰ ζωὴ αὐτὴ ποὺ ἀγωνίζουνται, ἀλλοίμονο, ἑβδομήντα τώρα χρόνια, νὰ μᾶς τὴν καθήσουνε στὸ σβέρκο μὲ τὸ ζόρι καὶ νὰ μᾶς συνηθίσουνε σώνει καὶ καλὰ νὰ παίρνουμε γι' ἀριστουργήματα τοὺς λόγους τοῦ Μιστριώτη.

ΤΣΟΥΝΗΣ ΚΛΑΔΑΣ

ΟΙ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΔΕΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Γιὰ ὅ,τι συνέβηκε τελευταῖα κάτου στὰ Χανιὰ τῆς Κρήτης, λέξη ἐμεῖς δὲ θὰ γράψουμε σήμερα. Θὰ ξανατυπώσουμε μοναχὰ ἐδῶ — ἔτσι, γιὰ τὴν ἱστορία — ὅσα δημοσιεύτηκανε στὴν «Ἀκρόπολη» καὶ στὶς «Ἀθῆναι» καὶ θἀφίσουμε νὰ συχάσουν κάπως τὰ πράματα (τὰ ἐθνικά, ἐννοοῦμε, γιατὶ ἐμεῖς οἱ προδότες, βλέπετε, λογαριάζουμε καὶ τὰ ἐθνικὰ ζητήματα), γιὰ νὰ μιλήσουμε σταράτα καὶ ξέσκεπα μὲ τοὺς Χανιῶτες δασκάλους. Μὴ σᾶς νοιάζει, κ' ἔχουμε ράματα καὶ γιὰ τὴ γούνα τους.

*

Ἐφ. «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», 23 Μαΐου 1909, σελίδα 1, στήλη 2 καὶ 3.

ΤΑΡΑΧΩΔΗ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΧΑΝΙΑ

Τί ἐτράβηξεν ἕνας σύλλογος προοδευτικὸς καὶ δημοτικιστικὸς και πῶς σχεδὸν τελείως διελύθη ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ Δασκάλους.

Ταραχώδη ἐπεισόδια συνέβησαν τελευταῖα κ' ἐξακολουθοῦν νὰ συμβαίνουν κάθε μέρα στὰ Χανιά, κατὰ τὰς εἰδήσεις ποὺ ἔχομεν ἀπὸ ἐκεῖ.

μου· ξαπόστασε ἀπάνω μου. Δὲν αἰσθάνεσαι πὼς μπορεῖς νἀφεθῇς σὲ μενα ; πὼς τίποτα στὸν κόσμο δὲν εἶναι πιὸ στέρεο ἀπὸ τὸ στῆθος μου ; πὼς πάντα θὰ τὸ βρίσκεις ; Ἄ, ἔχω κἄποτε συλλογιστῆ πὼς αὐτὴ ἡ βεβαιότητα μποροῦσε νὰ σὲ μεθύσῃ ὅπως ἡ δόξα...

(Ἐνῷ ἐκεῖνος στέκεται ἐμπρός της μὲ τὸ πρόσωπο ψηλά, αὐτὴ μὲ τὰ δυό της χέρια τοῦ χωρίζει τὰ μαλλιά, γιὰ νὰ τοῦ ξεσκεπάσῃ ὅλο τὸ μέτωπο.)

— Ὡραῖο μέτωπο δυνατό, σφραγισμένο, εὐλογημένο ! Ὅλοι τῆς Ἄνοιξης οἱ βλαστοὶ ἂς ἀνοιχτοῦνε στοὺς νέους στοχασμούς σου !

(Τρεμάμενη, στηρίζει τὰ χείλη της σ' αὐτό. Ἄλαλος ἐκεῖνος ἁπλώνει τὰ χέρια πρὸς τὴν εὐλογήτρα. Τὸ ἡλιοβασίλεμα φαίνεται αὐγή.)

ΜΕΡΟΣ Β'.

(Στὸ ἴδιο δωμάτιο, τὴν ἴδιαν ὥρα. Φαίνεται ἀπὸ τὰ παράθυρα ὁ οὐρανὸς συννεφιασμένος ποὺ συχναλλάζει ὄψη.)

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Ὁ ΚΟΣΜΑΣ ΔΑΛΒΟΣ κάθεται δίπλα σ' ἕνα τραπέζι, ὅπου ἀκκουμπᾷ τὸν ἀγκῶνα του στηρίζοντας τὸν κρόταφο στὴν παλάμη, βαρὺς καὶ συλλογισμένος. Ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ ΣΕΤΤΑΔΑΣ εἶναι ὀρθός, ἀνήσυχος, συχνυσμένος : πηγαινόρχετοι μὲ βήματα ἀβέβαια στὸ δωμάτιο, συρμένος ἀπὸ τὴν ἀγωνία ποὺ τόνε βοραίνει).

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ναί, θέλω νὰ σοῦ τὸ πῶ... Γιατί πρέπει τάχα νὰ κρύψω τὴν ἀλήθεια ; Ἀπὸ σένα ! Μοῦ ἦρθε ἕνα γράμμα, τὸ ἄνοιξα, τὸ διάβασα...

ΚΟΣΜΑΣ. Τῆς Τζοκόντας ;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Δικό της.

ΚΟΣΜΑΣ. Ἐρωτικό ;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Μοῦκαιγε τὰ δάχτυλα...

ΚΟΣΜΑΣ. Καὶ λοιπόν ; *(Κομπιάζει. Ἡ συγκίνηση τοῦ παραλλάζει τὴ φωνή.)* Τὴν ἀγαπᾷς ἀκόμα ;

ΛΟΥΚΙΟΣ *(μὲ μιὰν ἀνατριχίλα φόβου.)* Ὄχι, ὄχι, ὄχι...

ΚΟΣΜΑΣ *(κυττάζοντάς τονε κατάβαθα στὰ μάτια).* Δὲν τὴν ἀγαπᾷς πιά ;

ΛΟΥΚΙΟΣ *(παρακαλεστικά.)* Ὤ, μὴ μὲ βασανίζῃς ! Ὑποφέρω.

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ τί λοιπὸν σὲ τρομάζει ;

(Διακοπή.)

ΛΟΥΚΙΟΣ. Κάθε μέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἐγὼ ξέρω, ἐκείνη μὲ περιμένει ἐκεῖ, στὰ πόδια τοῦ ἀγάλματος, μόνη.

(Ἄλλη διακοπή. Οἱ δυὸ ἄντρες λὲς καὶ θωροῦνε μπροστά τους κἄτι ζωντανὸ καὶ δυνατό, μιὰ Θέληση, ἀναστημένη μ' ἐκεῖνα τὰ σύντομα λόγια).

ΚΟΣΜΑΣ. Σὲ περιμένει ! Ποῦ ; Στὸ ἐργαστήρι σου ; Καὶ πῶς μπορεῖ καὶ μπαίνει ἐκεῖ ;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἔχει ἕνα κλειδί : τὸ κλειδὶ ἐκείνου τοῦ καιροῦ.

ΚΟΣΜΑΣ. Σὲ περιμένει ! Πιστεύει, θέλει λοιπὸν νὰ σ' ἔχῃ δικό της ἀκόμα.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ὅπως τὸ λές.

ΚΟΣΜΑΣ. Καὶ τί θὰ κάνῃς ;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τί θὰ κάνω ;

(Διακοπή.)

ΚΟΣΜΑΣ. Τρεμοσκλεύεις σὰν τὴ φλόγα.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ὑποφέρω.

ΚΟΣΜΑΣ. Καίγεσαι ἀπ' τὸν ἔρωτα.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(μὲ ὁρμή).* Ὄχι.

ΚΟΣΜΑΣ. Ἄκου. Εἶναι τρομερὴ αὐτή. Δὲν πολεμιέται παρ' ἀπὸ μακρυά. Γι' αὐτὸ ἤθελα νὰ σὲ τραβήξω μαζί μου, πέρ' ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ἐσὺ προτίμησες ἀπὸ τὴ θάλασσα τὸ θάνατο. Μιὰ ἄλλη (ξέρεις ποιά, καὶ ἡ καρδιὰ σοῦ σκίζεται) μιὰ ἄλλη.

Καὶ ὅλης αὐτῆς τῆς φασαρίας αἰτία καὶ ἀφορμὴ εἶναι ἕνας σύλλογος. Ὁ σύλλογος «Σολωμός», ὁ ὁποῖος συνεστήθη τὸν Φεβρουάριον καί, ὅπως λέγει τὸ καταστατικόν του, εἶχε σκοπό: «Νὰ διδάξῃ τὸ θάρρος στὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀγάπη στὴν πρόοδο χτυπώντας τὴν πρόληψη. Βάσι καὶ ὄργανό του ἡ Ἐθνικὴ γλῶσσα».

Καὶ ὅμως ὁ εἰρηνικὸς αὐτὸς σύλλογος, ὁ ὁποῖος ἦτο βέβαια καὶ κάπως εἰρωνικὰ ἐπαναστατικός, ἀλλὰ μόνον σὲ ὁρισμένον κύκλο τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως, ὁ σύλλογος αὐτὸς ἄρχισε νὰ ἐγείρῃ τρικυμία εἰς τὰ Χανιά.

Ἐπειδὴ τὰ μέλη τοῦ συλλόγου αὐτοῦ εἶχον ἐπιτεθῇ κάπως τσουχτερὰ κατὰ τῆς σχολαστικότητος τοῦ ἐκεῖ Γυμνασιάρχου καὶ τοῦ ἐκεῖ Μητροπολίτου, ὁ μὲν Γυμνασιάρχης ἐξαγρίωσεν ἐναντίον των τοὺς μαθητάς, ὁ δὲ Μητροπολίτης τὸν λαόν.

Κ' ἔτσι σὲ λίγο διεδόθη ὅτι ὁ σύλλογος «Σολωμὸς» ἦτο...ἑταιρεία ἔχουσα σκοποὺς κατὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν Ἐθνικῶν πόθων καὶ...«Μασσωνία ἀντιθρησκευτική».

Μία διάλεξις

Ὁ Σύλλογος «Σολωμὸς» γιὰ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὴ θέσι του ἐμπρὸς στὸ κοινὸν ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ μία διάλεξιν καὶ νὰ ἐκθέσῃ τὸ πρόγραμμά του. Τοῦτο προσεπάθησαν μὲ κάθε τρόπον νὰ τὸ ματαιώσουν οἱ ἐχθροί του, φοβούμενοι πιθανῶς μήπως μὲ τὴν διάλεξιν αὐτὴ φανῇ καθαρὰ ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλόγου καὶ κλεισθοῦν ὅλα τὰ στόματα.

Ἡ διάλεξις ἐν τούτοις ἔγινε. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Χρῆστος Χρηστουλάκης ὡμίλησε διὰ μακρῶν καὶ κατεχειροκροτήθη ἀπὸ τοὺς ἀκροατάς, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὅλοι ἐπιστήμονες καὶ ἀνεπτυγμένοι τῶν Χανιῶν.

Ἀλλὰ τὴν ὥραν ποὺ ἐγίνετο ἡ διάλεξις συνήχθησαν στὴν πλατεῖαν τοῦ Συντριβανιοῦ πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐβάλθησαν ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου νὰ ἀποδοκιμάσουν τὸν Σύλλογον «Σολωμόν». Κ' ἔτσι πρὶν τελειώσῃ ἡ διάλεξις ἀκούσθησαν σφυρίγματα καὶ ἄλλοι παντοειδεῖς θόρυβοι ἀπέξω ἀπὸ τὸ κατάστημα τοῦ Συλλόγου, οἱ ὁποῖοι ἦτο ἀδύνατον, μὲ κάθε τρόπον, νὰ παύσουν.

Σφυρίγματα, ταραχαὶ καὶ διάλυσις τοῦ Συλλόγου

Τὸ ἄλλο πρωὶ διεδόθη καταλλήλως ὅτι στὸν σύλλογον αὐτὸν ἦτο ἀναμεμιγμένος καὶ ὁ κ. Βενιζέλος. Ὁ δὲ λαὸς ἤρχισε νὰ ἐξαγριοῦται περισσότερον.

Δὲν ἐτολμοῦσε κανὲν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ σπίτι του. Ἐπειδὴ ὁ κόσμος τοὺς ὑπεδέχετο ὅλους μὲ ἄγρια σφυρίγματα.

Τὴν ἴδια μέρα ἐτοιχοκολλήθη καὶ πρόσκλησις εἰς συλλαλητήριον κατὰ τῶν δημοτικιστῶν. Εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῶν ἄλλων θ' ἀπῃτεῖτο ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ παυθοῦν ὅλοι οἱ δημοτικισταὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι διωρισμένοι εἰς δημοσίας θέσεις.

Ἔτσι τὰ πράγματα ἦσαν σὲ σημεῖον τέτοιο ποὺ ἠπειλοῦντο ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ταραχές. Τῶν ὁποίων ἴσως τ' ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν μεγάλα.

Γιὰ ν' ἀποφύγουν ὅλα αὐτὰ οἱ δημοτικισταὶ τῶν Χανίων ἔκαμαν μίαν δήλωσιν διὰ τῆς ὁποίας ἐγνωστοποίουν ὅτι κλείουν τὸν σύλλογον ὁ «Σολωμός».

Συγχρόνως καὶ ὁ γνωστὸς πολιτικὸς καὶ φιλολογῶν κ. Κ. Μάνος τοὺς ἀπεκήρυξε.

Καὶ τὰ μέλη τοῦ συλλόγου...διεσκορπίσθησαν στὰ χωριὰ ἕως νὰ κατακαθίσῃ ὁ θόρυβος!

Στὸ Ἡράκλειο

Μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτὴν τοῦ συλλόγου τῶν Χανίων, οἱ ἀνεπτυγμένοι φιλολογοῦντες καὶ δημοτικισταὶ τοῦ Ἡρακλείου ἀπεφάσισαν νὰ σχηματίσουν ὅμοιον σύλλογον στὸ Ἡράκλειον.

Καὶ ὁ σύλλογος αὐτὸς δὲν ἄργησε νὰ γίνῃ. Ἔγινε καὶ τώρα ἑτοιμάζει διάλεξιν. Πρόεδρός του δὲ ἐξελέγη ὁ ἄλλοτε συνεργάτης μας κ. Καζαντζάκης, ποιητὴς καὶ δραματικὸς συγγραφεύς.

Χαρὰ στὸ κουράγιο τους!

*

Ἐφ. «ΑΘΗΝΑΙ» 24 Μαΐου 1909, σελ. 2, στήλη 3:

ΟΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ὁ περονόσπορος, ἡ φυλλοξήρα καὶ ὁ μαλλιαρισμὸς εὐκόλως μεταδίδονται. Καὶ ἡ Κρήτη ἐσώθη ἢ εἶναι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα, δὲν τὴν ἐγλύτωσεν ὅμως ἀπὸ τὸ τρίτον. Καὶ ὁ «Σολωμός», τὸ μωρὸν σωματεῖον τὸ ὁποῖον ἐπῆρεν ὡς σύμβολόν του τὸν γλυκύτατον μὲν ποιητήν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ ἀδυναμίας γράψαντα τοὺς στίχους του εἰς τὸ ζακυνθινόν του ἰδίωμα, ἐπειράθη νὰ κάμῃ διάλεξιν διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν σκοπόν του. Τὰ Χανία ὅμως τὰ ὁποῖα δὲν ἔπαθαν ἀκόμη μυωπίαν ἐν διαδηλώσει ἐγιουχάϊσαν τοὺς καπήλους τῆς γλώσσης κατὰ τρόπον ὥστε καὶ ὁ σύλλογος διελύθη.

Τὸ περίεργον ὅμως εἶνε ὅτι εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν οἱ Μαλλιαροὶ ἀνέμιξαν καὶ τὰ ὀνόματα δύο ἐξεχόντων πολιτευτῶν τῆς Κρήτης. Καὶ εἶπαν ὅτι Μαλλιαρὸς εἶνε ὁ κ. Βενιζέλος, διότι θέλει τὴν ἁπλοποίησιν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν ἀλλαγὴν ἐν γένει τοῦ κρατοῦντος ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, Μαλλιαρὸς καὶ ὁ κ. Μάνος διότι μετέφρασεν εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν τὴν «Ἀντιγόνην».

Καὶ ὁ μὲν κ. Βενιζέλος οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν εἰς ταῦτα. Ἀλλ' ὁ κ. Κ. Μάνος ἠναγκάσθη, πλειότερον τοῦ πρώτου συκοφαντηθείς, νὰ ἐκδώσῃ ἐν Χανίοις καὶ ἔκτακτον παράρτημα τοῦ «Συντάγματος» διὰ νὰ εἴπῃ τάδε:

Ἀγαπητοὶ συμπατριῶται,

Ἕνεκα τῶν διαστάσεων, τὰς ὁποίας ἔλαβε τὸ ζήτημα τῶν λεγομένων μαλλιαρῶν καὶ τῶν συκοφαντιῶν τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἐναντίον μου, ἀναγκάζομαι νὰ κάμω τὰς ἑξῆς δηλώσεις:

1) Ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξα μέλος τακτικὸν ἢ ἐπίτιμον τοῦ συλλόγου «Ὁ Σολωμός».

2) Ὅτι προσεκλήθην νὰ μεταβῶ εἰς τὴν προχθεσινὴν αὐτοῦ διάλεξιν, ἀλλ' ἠρνήθην, θεωρῶν ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας ἐθνικὰς περιστάσεις αἱ γλωσσικαὶ συζητήσεις ἐνέχουσι ρυζαντινισμόν.

3) Ὅτι οὐδόλως εἶμαι ὀπαδὸς τοῦ μαλλιαρισμοῦ, ἁπλῶς δ' ἔχω ἐκδώσει ποιητικὰ ἔργα εἰς τὴν καθαρὰν δημοτικήν.

4) Ὅτι εἶμαι κεκηρυγμένος ἀντίπαλος τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Μετ' ἐξόχου ὑπολήψεως
Κωνσταντῖνος Μάνος

*

Τὰ μέλη τοῦ «Σολωμοῦ» οὔτε τὸν κ. Βενιζέλο, οὔτε τὸν κ. Μάνο ἀνακατώσανε. **Τὸ ξέρουμε πολυκαλά.** *Οἱ δασκάλοι κ' οἱ δημοκόποι τοὺς ἀνακατώσανε. Ὅσο γιὰ τὴν «Ἑστία» ποὔγραψε δυὸ λόγια γιὰ νὰ διαφεντέψει τὸ Σολωμὸ ὡς...ποιητὴ (στολλάτη της!) καὶ γιὰ νὰ χαραχτηρίσει «φαιδροὺς λογίους» τοὺς Χανιῶτες δημοτικιστάδες, δὲν ἔχουμε τίποτες νὰ ποῦμε. Ἡ γνώμη τῆς «Ἑστίας» (ὅταν τύχει νἄχει γνώμη καὶ ἡ «Ἑστία») σὲ ὅλα τὰ ζητήματα, καὶ περσότερο στὰ φιλολογικά, μᾶς εἶναι πάντα σεβαστή.*

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

σὲ γλύτωσε ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ χαροῦ. Καὶ σὺ δὲν μπορεῖς πιὰ νὰ ζῇς παρὰ γι' αὐτή.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Εἶν' ἀλήθεια.

ΚΟΣΜΑΣ. Ἀνάγκη νὰ πᾷς ἀλλοῦ, νὰ φύγῃς.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Γιὰ πάντα;

ΚΟΣΜΑΣ. Γιὰ κάμποσο καιρό.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Θὰ μὲ περιμένῃ αὐτή.

ΚΟΣΜΑΣ. Θὰ εἶσαι δυνατώτερος.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἡ δύναμή της θὰ μεγαλώσῃ. Θἄχῃ βαθύτερα ποτισμένο μὲ τὸν ἑαυτό της τὸν τόπο ποὺ τὸν πονῶ ἐγώ, γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἐκεῖ ξε τελειώθη. Θὰν τὴ βλέπω ἀπὸ μακριὰ σὰν τὴ φυλαχτόρισσα τοῦ ἀγάλματος, ὅπου μεταδόθηκε ἡ ζωηρότερη ἀναλαμπὴ τῆς ψυχῆς μου.

ΚΟΣΜΑΣ. Τὴν ἀγαπᾷς!

ΛΟΥΚΙΟΣ *(ἀπελπισμένος).* Ὄχι, δὲν τὴν ἀγαπῶ. Σκέψου ὅμως: αὐτὴ θἆναι πάντα ἡ δυνατώτερη· ξέρει τί μὲ νικᾷ καὶ τί μὲ δένει· ἔχει ἁρματωθῆ μ' ἕνα μαγεμα, ὅπου δὲ θὰ μπορέσω νὰ τοῦ γλυτώσω τὴν ψυχή μου, παρ' ἂν τὴν ξεριζώσω ἀπ' τὴν καρδιά μου μέσα. Πρέπει νὰ δοκιμάσω ἄλλη μιὰ φορά;

ΚΟΣΜΑΣ. Ἄ, παραλογίζεσαι!

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ὁτόπος ὅπου ἔχω ὀνειρευτεῖ, ὅπου ἔχω δουλέψει, ὅπου ἔχω κλάψει ἀπὸ χαρά, ὅπου ἔχω κράξει τὴ δόξα, ὅπου ἔχω δῆ τὸ χάρο, εἶναι κατάχτηση δική της. Τὸ ξέρει αὐτὴ πὼς δὲ θὰ μπορέσω ἐγὼ νὰ μείνω μακριὰ ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπο ἢ νὰ τὸν ἀπαρνηθῶ, πὼς τὸ πολυτιμότερο μέρος τοῦ εἶναί μου εἶν' ἐκεῖ σκορπισμένο· καὶ μὲ περιμένει, βεβαιη.

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ ἔχει λοιπὸν αὐτὴ δικαίωμα ἀπαραβίαστο; Κανένας δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τῆς κλείσῃ ἐκείνη τὴ θύρα;

ΛΟΥΚΙΟΣ *(μὲ συγκίνηση βαθειά.)* Νὰ τὴ διώξουνε;

ΚΟΣΜΑΣ. Ὄχι· μὰ μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἕνας τόπος ὄχι τόσο σκληρός, ὁ ἁπλούστερος: νὰ τῆς ζητηθῇ πίσω ἐκεῖνο τὸ κλειδί, ποὺ αὐτὴ δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νὰ τὸ κρατῇ.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Καὶ ποιός νὰ τῆς τὸ ζητήσῃ;

ΚΟΣΜΑΣ. Κάποιος ἀπὸ μᾶς, ἐγὼ ὁ ἴδιος, μ' ὅλο τὸ σεβας, μὲ τὴν πρόφαση τῆς ἀνάγκης.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Θὰ τὸ ἀρνηθῇ, θεωρῶντάς σε γιὰ ξένο.

ΚΟΣΜΑΣ. Ἐτὺ ὁ ἴδιος, τότε.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἐγώ; Πηγαίνοντας μπροστά της;

ΚΟΣΜΑΣ. Ὄχι· γράφοντάς της.

(Διακοπή.)

ΛΟΥΚΙΟΣ *(μὲ τὸν τόνο τῆς ἀπόλυτης ἀδυναμίας.)* Δὲν μπορῶ. Κι ὅλα θὰ πήγαιναν τοῦ κάκου.

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ εἶναι κι ἄλλος τρόπος: νὰ ἐγκαταλείψῃς ἐκεῖνο τὸ σπίτι, νὰ τἀδειάσῃς, νὰ μὴν ἀφήσῃς τίποτα μέσα, ὅλα νὰ τὰ πᾷς ἀλλοῦ. Θἀποφύγῃς ἔτσι ὡς καὶ τὸν ἀνυπόφορο καημὸ τῶν ἀναμνήσεων... Πῶς δὲν τὸ νοιώθεις ὅτι ἡ ἀλλαγὴ εἶν' ἀπαραίτητη, ἂν ἡ ζωή σου ξανανεώνεται, γιὰ νὰ μπορῇ τὸ ταίρι, ποὺ ξαναβρῆκες νὰ παραστέκεται στὴν ἐργασία σου; Θὰ βαστοῦσ' ἡ καρδιά σου νὰ καθήσῃ αὐτὴ ἐκεῖ, ὅπου ξαπλώθηκε ἡ ἄλλη; νἄχῃ ἀδιάκοπα στὰ μάτια τὸ ὅραμα τῆς φοβερῆς βραδυᾶς;

ΛΟΥΚΙΟΣ *(χαμογελῶντας, ἀποκαρδιωμένα καὶ πικρά.)* Λοιπὸν ναί, ἔχεις δίκιο· θὰ μετακομίσουμε, θὰ πᾶμε ἀλλοῦ, θὰ διαλέξουμε ἕνα ὡραῖο μοναχικὸ μέρος, θὰ βγάλουμε τὴ σκόνη ἀπ' τὰ παλιὰ τὰ πράματα, θἀνοίξουμε ὅλα τὰ παράθυρα, θὰ κάνουμε νὰ μπῇ ὁ καθαρὸς ἀέρας, θἄχουμε μιὰ στοίβα πηλόχωμα, ἕναν ὄγκο μάρμαρο, θὰ στήσουμε μνημεῖο στὴν Ἐλευθερία.

(Σταματᾷ. Ἡ φωνή του γίνεται ἀλλόκοτα ἥσυχη.)

— Ἕνα πρωί, ἡ Τζοκόντα θὰ χτυπήσῃ στὴν

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ' Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ᾧρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδερόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στον Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ, στὴ Σαλονίκη στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Γεράρδου, στὰ Χανιὰ (Κρήτη) στὸ Σύλλογο ὁ «Σολωμός».

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ «Λαὸς» τῆς Πόλης—Πῶς πολιτεύτηκε—Κάτι γιὰ τοὺς δικούς μας—Οἱ ζητωπόλεμοι τῆς Τουρκιᾶς.

Ο «ΛΑΟΣ» τῆς Πόλης σταμάτησε. Μᾶς τὸ ἀνάγγειλε ὁ ἴδιος σ' ἕνα φυλλαράκι ἀπὸ δυὸ κατεβατὰ ποὺ βγάλε τὸ περασμένο Σαβάτο, βεβαιώνοντάς μας πὼς τὸ πείραμα πέτυχε, γιατὶ πείραμα, λέει, εἶταν ἡ ἔκδοσή του, νὰ ποδειχτεῖ δηλ. πὼς ὁ λαὸς τῆς Πόλης θέλει τὴ δημοτικὴ γλώσσα—κι ἀποδείχτηκε, ἀφοῦ στὴν ἀρχή, γράφει: «καμιὰ ἑκατοστὴ ἀθρῶποι μᾶς διαβάζανε καὶ γλήγορα περίσσεψαν οἱ ἀναγνῶστες, καὶ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνες δυὸ χιλιάδες κόσμος μὲ λαχτάρα περιμένανε τὶς μέρες ποὺ θἄβγαινε ὁ ΛΑΟΣ».

Αὐτό, βέβαια, εἶναι νίκη ἀληθινή, μέσα σ' ἕνα ξάμηνο νἀνεβάσει τοὺς ἀγοραστές του σὲ δυὸ χιλιάδες, (ποὺ ἀναλογοῦνε σὲ εἴκοσι χιλιάδες ἀναγνῶστες) καὶ εἶναι κρῖμα ποὺ ὕστερ' ἀπὸ μιὰ τέτια νίκη σταματᾶει ὁ «Λαὸς» καὶ δὲν ξακολουθεῖ νικηφόρος τὸ δρόμο του. Λυποῦμαστε κατάκαρδα γι' αὐτό. Καὶ μαζί μας θὰ λυπηθήκανε καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ μὲ χαρὰ εἴδανε τὴν ἔκδοσή του καὶ ποὺ τὸν ὀνειρευτήκανε ἕνα δεύτερο «Νουμᾶ», ποὺ θὰ δούλευε στὸ ἄλλο μεγάλο κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σ τὴν Πόλη, γιὰ τὸ ξάπλωμα τῆς ἐθνικῆς γλώσσας καὶ γιὰ τὸ ξύπνημα τῆς Ρωμαϊκῆς ψυχῆς σὲ κάθε γενναῖο κι ἀληθινὸ καὶ καινούριο.

*

Ἡ ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι πὼς ἑπτὰ μῆνες ποὺ βγῆκε ὁ «Λαὸς» δὲν εἶναι ἀρκετὸς καιρὸς νὰ μιὰ φημερίδα νὰ ξεδιπλώσει τὸ πρόγραμμά της, ἂν ἔχει κἄποιο πρόγραμμα (κι ὁ «Λαός», θαρροῦμε, εἶχε) καὶ νὰ δεῖξει τὴ χρειαζούμενη δουλειά, γιὰ νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ τὴν κρίνει καὶ νὰ βεβαιώσει, ἂν καλὰ ἢ ἀχαμνὰ πολιτεύτηκε. Κεῖνο ὅμως ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ εἶναι πὼς ὁ «Λαὸς» στὸ λίγο καιρὸ ποὺ βγῆκε μᾶς παρουσίασε δυὸ πολιτικοὺς ἀρθρογράφους πρώτης ἀράδας, τὸν κ. Λ. Μ. καὶ τὸν κ. Λ. Π. Π. ποὺ θἄναι κρῖμα καὶ ζημιὰ γιὰ τὸν ἀγώνα μας νὰ μὴν ξακολουθήσουν τὴν ἀρθρογραφία τους ἀπὸ τὶς στῆλες τοῦ «Νουμᾶ», γιὰ νὰ τοὺς γνωρίσουν ἔτσι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ δικοί μας ποὺ δὲ βλέπανε τὸ «Λαό».

Λάθια καὶ ψεγάδια δὲ θὰ ποῦμε. Εἶχε μερικά, μὰ μὲ τὸν καιρὸ θὰν τὰ διόρθωνε καὶ πάντοτε ἐλπίζαμε πὼς σιγὰ σιγὰ ὁ «Λαός», ἂν τἀποφάσιζε νὰ δουλέψει γενικώτερα καὶ σὲ πλατύτερο πρόγραμμα, θὰν τὰ κατάφερνε νὰ μᾶς δώσει τὸν τύπο τῆς πολιτικῆς φημερίδας ποὺ ὅλοι τὴν ὀνειρευόμαστε καὶ τὴν καρτερᾶμε. Ὅταν ὁ «Λαὸς» θὰ ξετυλιγότανε, ὅπως καὶ τὄδειχνε, σὲ καθεμερνὴ φημερίδα, τὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς πὼς τὸ Ρωμαϊκο ἀπόχτησε πιὰ τὴ φημερίδα ΤΟΥ—μιὰ φημερίδα ποὺ θὰν τοῦ μιλοῦσε τὴ γλώσσα του καὶ ποὺ θὰν τὸ συνήθιζε στὸ ἄφοβο ἀντίκρυσμα τῆς ἀλήθειας.

Σταμάτησε ὅμως ὁ «Λαὸς» καὶ εἶναι ἄσκοπο καὶ κάπως ἄκαρδο, νὰ συλλογίζεται κανεὶς τί θὰ μποροῦσε νὰ καταφέρει ἕνα παιδί, ποὺ πέθανε πρὶν ξετυλιχτεῖ σὲ ἄντρα, πάνου στὸ πρῶτο του τὸ λουλουδιασμα.

*

ΤΟ ΣΤΑΜΑΤΗΜΑ τοῦ «Λαοῦ» ἔβλαψε τὸν ἀγώνα μας κι ἀπὸ μιὰν ἄλλη μεριά. Σήμερα, μὲ τὸ δρόμο ποὺ πῆρε ὁ ἀγώνας γιὰ τὴ Δημοτικὴ γλώσσα, πειράματα καὶ δοκιμὲς δὲ χρειάζουνται. Ὅποιος, εἴτε ἄτομο, εἴτε ἀδερφάτο, λογαριάζει νὰ βγάλει φημερίδα ἢ περιοδικὸ γιὰ νὰ δουλέψει κάτου ἀπὸ μιὰ τέτια σημαία, πρέπει, πρὶν τἀποφασίσει, νὰν τἄχει συλλογιστεῖ καλὰ τὰ πράματα καὶ νὰν τοῦχει σιγουρέψει τὴ ζωή του γιὰ δυὸ τρία χρόνια, ἂν ὄχι γιὰ πάντα.

Μὲ τὸ νὰ βγαίνει σήμερα μιὰ φημερίδα καὶ νὰ ζεῖ ἕνα ξάμηνο κι αὔριο νὰ παρουσιάζεται ἕνα καινούργιο περιοδικὸ γιὰ νὰν τὰ τινάξει ὕστερ' ἀπὸ δυὸ τρία φυλλάδια, ὁ ἀγώνας ζημιώνεται σημαντικὰ καὶ οἱ ἀντίθετοι βρίσκουν ἀφορμὴ νὰ φωνάζουν, καὶ μ' ὅλο τους τὸ δίκιο, πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει ἕνα φύλλο ποὺ γράφεται στὴ δημοτική. Καὶ γι' αὐτὸ ἴσια ἴσια κι ὁ «Νουμᾶς», μὲ τὸ νὰ βγαίνει ἐφτὰ χρονάκια, κ. Χατζηδάκη, τοὺς ἔχει καλοκαθίσει στὸ ρουθούνι καὶ τοὺς ἔχει γκρεμίσει τὸ σάπιο αὐτὸ ἐπιχείρημα.

Νὰ βγοῦν πέντε δέκα φημερίδες στὴ δημοτική, νὰ βγοῦν ἄλλα τόσα περιοδικά—νά, τὄνειρό μας καὶ νά, τί θὰ λογαριάσει γιὰ νίκη του τελιωτική ὁ «Νουμᾶς». Μὰ νὰ βγοῦνε γιὰ νὰ ζήσουν καὶ γιὰ νὰ περάσουν παληκαρίσια πάνου ἀπὸ κάθε θυσία καὶ πάνου ἀπὸ κάθε μαρτύριο (ἀφοῦ θυσίες καὶ μάρτυρες ἀποζητᾶει σήμερα ὁ ἀγώνας μας) κι ὄχι γιὰ νὰν τὰ χάσουνε στὴν πρώτη θαλασσοταραχὴ καὶ νὰ τρομάξουνε στὸ πρῶτο ἐμπόδιο. Ὅποιος κατεβαίνει στὸν ἀγώνα, μὲ τέτι' ἀπόφαση πρέπει νὰ κατεβαίνει· ἀλλιώτικα ἂς βοηθᾶει τοὺς ἄλλους ποὺ χουφάγιο νὰ δουλεύουνε, γιατὶ ἐπιτέλους, τὸ κάτου κάτου, καὶ τὸ νὰ μὴν ἐμποδίζεις τὸν ἄλλονε νὰ δουλεύει, εἶναι τὸ ἴδιο σὰ νὰ δουλεύεις καὶ σύ.

*

ΟΙ ΦΙΛΟΙ μας οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἀντιγράφουνε ἐλεεινά. Διαβάζοντας κανεὶς στὶς Τούρκικες φημερίδες τὰ ὅσα γράφουνται τοῦτες τὶς μέρες γιὰ τὸ Κρητικὸ ζήτημα, ξυπνᾶει ἄθελα στὸ 1897 τὸ δικό μας, καὶ θυμάται τὶς παπαρδέλες ποὺ γραφόντουσαν τότε στὶς φημερίδες μας καὶ τὶς ἄγριες πολεμικὲς συζήτησες ποὺ γινόντουσαν ἀπὸ τοὺς ἀρειμάνιους πατριῶτες στὶς πλατεῖες καὶ στοὺς καφενέδες.

Φαίνεται πὼς ἀπὸ τότε ἀλλάξανε τὰ πράματα. Ἐμεῖς ἀρχινήσαμε νὰ βάζουμε μπολικο νερὸ στὸ κρασί μας καὶ οἱ Τοῦρκοι νὰν τὸ πίνουν ἀνέρωτο.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΛΟΓΟ ΤΟΥ ΣΤΑΗ

Ὁ Γκράν Πάππας τῆς Παιδείας κ. Στάης μίλησε τὴν περασμένη Πέμπτη στὸ Ζάππειο μπροστὰ στὸ Βασιλιᾶ καὶ σὲ πλῆθος λαοῦ γιὰ τὴν Ἕνωση τῆς Ἑπτανήσου. Μέσα στὸ λόγο του, ποὺ μὲ χίλια στανιὰ τοῦ τονὲ πήρανε οἱ ἐφημερίδες καὶ τονὲ δημοσιέψανε, ψαρέψαμε κάμποσα μαργαριταράκια, ἄξια νὰ στολίσουνε τὸ στέμμα τοῦ μεγάλου Ἀναμορφωτῆ τῆς Παιδείας κι ἀγρυπνου φρουροῦ τῆς Καθαρεύουσας.

— Τὰ διαλεκτικὰ ἰδιώματα τῶν Ἑπτανησίων διασώζουσι *ψήγματα λαμπρὰ τῆς χρυσῆς χλαμίδος* τῆς πατρίου γλώσσης.

Ψήγματα βρίσκανε οἱ ἀρχαῖοι στὴν ἄμμο τοῦ ποταμοῦ Πακτωλοῦ. Τώρα μαθαίνουμε πὼς ὑπάρχουνε κι ἀπάνω στὶς χλαμίδες.

— Ἡ *βοὴ* τῶν ζώντων προστιθεμένη εἰς τὴν ρωνὴν τῶν ἀπ' αἰῶνος νεκρῶν (sic) *στεφανώνει* τοὺς μακροὺς ἀγῶνας.

Ἡ βουὴ ξεκουφαίνει, δὲ στεφανώνει.

— Τῶν πεσόντων ὑπὲρ τῆς ἰδέας τῆς Ἐλευθερίας εἰς τὸ κοινὸν *ἀνάκτορον* τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Πέφτει κανεὶς στὸ πεδίο τῆς μάχης, ὄχι στὸ ἀνάκτορο. Στὸ ἀνάκτορο ἢ χορεύει ἢ γλύφει πιάτα.

— Ἡ σθεναρὰ ἐπιδίωξις *ἐν ἀκλονήτῳ πίστει* τῶν ἐθνικῶν δικαίων καὶ *ἡ ἀκλόνητος εἰς αὐτὰ πίστις.*

καινούργια τὴν πόρτα· ἐγὼ θὰ τῆς ἀνοίξω· αὐτὴ θὰ μπῇ μέσα· χωρὶς νἀπορήσω, ἐγὼ θὰ τῆς πῶ: Καλῶς τηνε.

(Δὲν συγκρατεῖ πιὰ τὰ πικρόχολα λόγια.)

—Ἄ, μὰ φαίνεσαι παιδί! Τὰ πάντα γιὰ σένα περιορίζονται σ' ἕνα κλειδί. Φώναξε λοιπὸν ἕνα σιδερὰ κι ἄλλαξε τὴν κλειδωνιά· καὶ μὲ σώζεις.

ΚΟΣΜΑΣ *(μὲ γλυκὸ καὶ λυπημένο τρόπο.)* Μὴ θυμώνῃς. Στὴν ἀρχὴ νομίζα πὼς ἔπρεπε μονάχα νὰ λευτερωθῆς ἀπὸ μιὰν ἐνοχλητική. Ὁμολογῶ, τώρα, πὼς ἡ συμβουλή μου εἶτανε παιδιάτικη.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(παρακαλεστικά.)* Κοσμᾶ, φίλε μου, προσπαθησε νὰ καταλαβῆς!

ΚΟΣΜΑΣ. Καταλαβαίνω· μὰ ἐσὺ ἀρνιέσαι.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(πού ἀφήνεται πάλι νὰ τὸν παρασύρῃ τὸ πάθος.)* Δὲν ἀρνιέμαι, δὲν ἀρνιέμαι. Θέλεις νὰ φωνάξω πὼς τὴν ἀγαπῶ;

(Ζαλίζεται, κυττάζει ὁλόγυρά του τρομαγμένος. Φέρνει τὸ χέρι στὸ μέτωπό του, μ' ἕνα κίνημα πόνου. Χαμηλώνει τὴ φωνή.)

— Ἔπρεπε νὰ μ' ἀφήσουν νὰ πεθάνω. Σκέψου: ἐγώ, ποὺ εἴμουν μεθυσμένος γιὰ ζωή, ἂν ἐγώ, ὑ εἴμουν φρενιασμένος γιὰ δύναμη καὶ περηφάνια, ἂν ἐγὼ θέλησα νὰ πεθάνω, εἶναι βέβαιο πὼς εἶδα τὴν ἀνάγκη τὴν ἀκαταγώνιστη. Μὴ μπορῶντας νὰ ζήσω οὔτε μαζί της οὔτε μακριά της, ἀποφάσισα νὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμο. Σκέψου: ἐγὼ ποὺ θαρροῦσα τὸν κόσμο γιὰ περιβόλι μου καὶ εἶχα ὅλους τοὺς ἀχόρταγους πόθους γιὰ ὅλα τὰ ὡραῖα! Εἶναι βέβαιο λοιπὸν πὼς εἶδα τὴν ἀκαταγώνιστην ἀνάγκη, τὸ σιδερένιο πεπρωμένο. Ἔπρεπε νὰ μ' ἀφήσουν νὰ πεθάνω.

ΚΟΣΜΑΣ. Παραγνωρίζεις τώρα τὴν ἱερότητα ἑνὸς θαύματος, ἔτσι ἄπονα.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Δὲν εἶμαι ἄπονος Γιὰ τὴ φρίκη τῆς ἀπονιᾶς, ὅπου μ' ἔσερνε ἡ ὁρμὴ τοῦ κακοῦ, γιὰ νὰ μὴν κλωτσοπατήσω μιὰν ἀρετὴ ποὺ μοῦ φαινόταν ὑπεράνθρωπη, γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ βκοτάξω τὴ γλύκα μιᾶς φωνούλας ἄμαθης ποὺ ρωτοῦσε, γιὰ νἀμποδίσω κι ἀπ' τὸν ἑαυτό μου τὸ χειρότερο, γι' αὐτὸ τὸ ἀποφάσισα Κι ἀπὸ τὴ φρίκη μὴν ξαναρχίσω, θρηνῶ, γιατὶ σήμερα εἶμαι σὰν τὸν ἀπελπισμένο ποὺ πῆρε ναρκωτικὸ καὶ ξυπνᾷ ὕστερα ἀπὸ ὕπνο βαθὺ καὶ ξαναβρίσκει στὸ προσκεφάλι του τὴν ἴδια ἀπελπισία.

ΚΟΣΜΑΣ. Τὴν ἴδια! Κ' ἔχω σταύτιά μου ἀκόμα τὰ πρῶτά σου τὰ λόγια: «Δὲν ξέρω πιὰ τίποτα· δὲ θυμοῦμαι, δὲ θέλω πιὰ νὰ θυμηθῶ ..» Φαινόσουν ἄνθρωπος ποὺ ὅλα τὰ λησμόνησε, γερμένος πρὸς ἄλλο ἀγαθό. Ἔχω ἀκόμα σταύτιά μου τὸν ἦχο τῆς φωνῆς σου, σὰν ἐφώναζες τὴ μητέρα τῆς Μπεάτας, ποὺ σηκώθηκες μονομιᾶς, ἀνυπόμονος, σὰ μὲ μιὰ φλόγα ποὺ δὲ δέχεται ἀργοπορία. Βλέπω ἀκόμα τὸ βλέμμα σου ἀπάνω της, ἅμα μπῆκε λαχταρῶντας σὰν Ἐλπίδα. Καί, βέβαια, ἐκεῖνο τὸ βράδυ θὰ γονάτισες ἐσύ, καὶ αὐτὴ θἄκλαψε, κ' οἱ δυὸ μαζὶ θὰ νοιώσατε τὴν κελωσύνη τῆς ζωῆς.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ναί, ναί, ἔτσι ἔγεινε: ἡ λατρεία! Ὅλη ἡ ψυχή μου στρώθηκε σ' τὰ πόδια της, εἶδε καὶ γνώρισε ὅ,τι εἶναι θεϊκὸ μέσα της, μ' ἕνα μεθύσι ταπεινωσύνης, μὲ μιὰν ἀνείπωτη φωτιὰ εὐγνωμοσύνης. Εἴτανε μιὰ γοητεία. Εἶχες κάνει λόγο γιὰ τὴν ἔκσταση τοῦ φωτός· ἐγὼ τὴ δοκίμασα σ' ἐκεῖνες τὶς στιγμές. Κάθε κηλίδα φάνηκε σβημενη, κάθε σκιὰ ἀφανισμένη Ἡ ζωὴ πῆρε νέα φεγγοβολή. Κ' ἐγὼ πίστεψα πὼς εἴμουν γιὰ πάντα σωσμένος...

(Κόβει τὴν ὁμιλία του.)

ΚΟΣΜΑΣ. Καὶ ὕστερα;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ὕστερα εἶδα πὼς εἶταν κἄτι ἄλλο γιὰ νὰ γκρεμιστῇ μέσα μου: αὐτὴ ἡ δύναμη ποὺ συρρέει στὰ δάχτυλά μου ἀδιάκοπα γιὰ νὰ ξανα-

Φρασεολογία πού κοντοζυγώνει σὲ κείνη τοῦ μπάρμπα Γιώργου τῶ Μυλωνάδων.

— Τὴν ὑπὸ τοῦ *λύθρου* καὶ τοῦ *αἵματος* αἰχμῶσαν Ἑλλάδα.

Λύθρο καὶ *αἷμα* δὲν εἶναι δυὸ διάφορα πράματα. Τὸ *λύθρο* περιέχει τὸ *αἷμα* μαζί μὲ σκόνη.

Ὁμολογεῖ ὅτι ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος τοῦ Σολωμοῦ θὰ προκαλῆ ἐσαεὶ ρίγη συγκινήσεως. Αὐτὸ βέβαια προέρχεται γιατὶ ὁ ὕμνος αὐτός, ὡς γνωστό, δὲν εἶναι γραμμένος στὴ δημοτική, ἀλλὰ στὴ...Μιστριωτικὴ διάλεκτο. Ὁ λόγος ὡστόσο εἴτανε ἔξοχος καὶ μὲ τὸ δίκιο του ὁ ὑπουργός μας, πού ἵδρωσε γιὰ νὰ τὸν καταφέρη, τάρπαξε τὰ βασιλικὰ συχαρίκια.

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑΡΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο ΨΥΧΑΡΟΦΑΓΟΣ

Φίλε «Νουμᾶ»,

Ὁ κ. Ξενόπουλος γραφοντας στὶς «Ἀθῆναι» τῆς περασμένης Κυριακῆς γιὰ τὸν Κόντο, ἀφοῦ πρῶτα μᾶς βεβαιώνει πώς ἀρχίνησε νὰ γράφει—καὶ μπράβο του!—τὴ δημοτικὴ ἀόλίγον πρὶν ἐμφανισθῆ τὸ «Ταξίδι» τοῦ κ. Ψυχάρη», βγαζει ἀμέσως ὕστερα τὸ διπλωματικό του σταθάκι καὶ τὸ καταφέρνει κατὰ τοῦ Ψυχάρη καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Δὲν τοῦ ἀρέσουν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ψυχάρη, ἐξὸν μοναχα ὅταν τοὺς χρειάζεται, γιατὶ ξεχνάει ὁ φίλος κ. Ξενόπουλος (δὲν τὸ ξεχνάμε ὅμως καὶ μεῖς) πὼς γιὰ νὰ ρεκλαμάρει τὴ «Στέλλα Βιολάντη» του μετα χειρίστηκε ποίημα τοῦ Παλαμᾶ καὶ μουσικὴ τοῦ Καλομοίρη—πού καὶ οἱ δυό τους δὰ εἶναι καὶ μὲ τὸ παραπάνου Ψυχαριστές.

Δηγοῦνται γιὰ ἕνα Ζακυθιανὸ χαρτοπαίχτη, συμπατριώτη δηλ. τοῦ κ. Ξενόπουλου, πὼς κρατοῦσε πάντα πάνου του μιὰ εἰκονοῦλα τῆς Παναγιᾶς κι ὅταν ἔχανε στὰ χαρτιὰ τὴν κρεμοῦσε ὄξω στὸ παραθύρι του νὰ βρέχεται κι ὅταν κέρδιζε τὴν ἔκρυβε στὸν κόρφο του μὲ ἀγάπη, λέγοντας στερεό τυπα:

— Μέσα, Παναγιά! Ὄξω, Παναγιά!

Ἔτσι, θαρρῶ, πὼς φέρνεται κι ὁ κ. Ξενόπουλος μὲ τὸν Ψυχάρη Δηλ. σὰ Ζακυθιανὸς χαρτοπαίχτης.

Δικός σου

Λ. Μ. ΜΟΙΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

(Ἀπὸ Πέμτη σὲ Πέμτη)

— Στὶς 21 τοῦ Μάη ἔγινε στὸ Ζάππειο ἡ ταχτικὴ χρονιάτικη γιορτὴ γιὰ τὴν Ἕνωση τῆς Ἑφτάνησος. Στὴ γιορτὴ πῆγε κι ὁ Βασιλιὰς μὲ τὸ Διάδοχο κ' ἔβγαλε λόγο πανηγυρικὸ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. — Τὴν περασμένη Κεριακὴ ἐγκαινιάττηκε στὸ Βόλο ἀπὸ τὸ Διάδοχο τὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο ποὔχτιτε κεῖ μ' ἔξοδά του ὁ κ. Ἀθανασάκης.—Τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Ναυτικοῦ παραιτήθηκε γιατὶ δὲ συφώνησε μὲ τὸν Ὑπουργὸ στὰ ναυτικὰ νομοσχέδια πού ὑποβληθήκανε στὴ Βουλή. Ὁ Ὑπουργός, καθὼς γράφουνε οἱ φημερίδες, ὑπόβαλλε δικά του νομοσχέδια κι ὄχι κεῖνα πού σύνταξε το Ἐπιτελεῖο—Τὴν Παρασκευὴ τὸ πρωΐ ἔγινε στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἁγ. Κωσταντίνου ἐπίσημο μνημόσυνο γιὰ τὸν τελευταῖο Βυζαντινὸ αὐτοκράτορα Κωσταντῖνο Παλαιολόγο. Τὸ μνημόσυνο τὄκαμε ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηνῶν —Ἡ Γεν. Διοίκηση ἑτοίμασε τὸ προγραμμα γιὰ τὰ μεγάλα γυμνάσια τοῦ στρατοῦ πὸ θὰ γίνουν τὸ Σεπτέβρη. —Ὅπως ἀναφερε στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν ὁ πρέβης μας τῆς Ἀμερικῆς κ. Κερομηλᾶς, 8928 Ἕλληνες πήγανε στὴν Ἀμερικὴ ἀπὸ τὸν Ἀλωνάρη τοῦ 908 ἴσαμε τὸν περασμένο Μάρτη. Τὸ Ἀμερικ. Ὑπουργεῖο τῆς Ἐργασίας λογαριαζει πὼς οἱ Ἕλληνες μετανάστες ἴσαμε τὸ τέλος τῆς χρονιᾶς θὰ φτάσουνε τὶς 18 χιλιάδες.

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Θυμίζουμε καὶ πάλι στοὺς συντρομητές μας ὅ,τι γράψαμε σὲ περασμένο φύλλο γιὰ τὴ συντρομή. Γιὰ νὰ κρατηθεῖ ὁ «Νουμᾶς» καὶ νὰ βγαίνει ταχτικά, καθὼς βγαίνει, πρέπει νὰ πληρώνουνται ταχτικὰ κ' οἱ συντρομές. Ἐλπίζουμε οἱ φίλοι νὰν τὸ νιώσουν ἐπιτέλους αὐτὸ καὶ νὰ μὴ μᾶς ἀναγκάσουνε νὰ ξαναγράψουμε.

— Βγῆκε τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ πρώτου τομου τοῦ «Δελτίου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρίας» μὲ σπουδαία λαογραφικὴ ὕλη. Ὁ συντάχτης του καὶ πρόεδρος τῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρίας κ. Ν. Πολίτης, καθηγ. του Πανεπιστημίου, κρίνει στὸ τεῦχος αὐτὸ καὶ τὰ λαογραφικὰ ἄρθρα πού τυπωθήκανε τὴν περασμένη χρονιὰ στὸ «Νουμᾶ». Τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Πολίτη θὰν τὸ τυπώσουμε καὶ μεῖς σ' ἕνα ἀπ. τὰ κατοπινὰ φύλλα.

— Μᾶς σταλθηκε ἀπὸ τὴν Πόλη τὸ καινούριο δράμα «Νίτσα» τοῦ φίλου Ζ. Φωτίλη. Γιὰ τὸ δράμ' αὐτὸ θὰ γράψουμε κριτικὴ ἀργότερα στὸ «Νουμᾶ».

— Ὁ ποιητὴς Φωκίος Πανᾶς κατέβηκε στὴν Καλαμάτα «ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν κ. Μιστριώτη, καθὼς λέει, νὰ κατακεραυνώσει τοὺς Μαλλιαροὺς.» Μὰ ἐκεῖ τὰ βρῆκε μπαστούνια. Τέτιο κουρέλιασμα τοὔκαμε ὁ «Φρουρὸς» τῆς Καλαμάτας, πού οὔτε σάλα οὔτε ἀκροατήριο βρίσκει νὰ μιλήσει ὁ δόλιος ἀποσταλμένος.

— Κι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀστραμή, συσταίνουμε στοὺς δικούς μας ὅταν τυπώνουν τὰ βιβλία τους νὰ μὴν ξεχνοῦν καὶ τὸ «Φρουρὸ» τῆς Καλαμάτας, πού δουλεύει τόσο παλικαρίσια γιὰ τὴν ἐθνική μας γλώσσα.

— Βγῆκε μιὰ καινούρια φημερίδα «Κωσταντῖνος Παλαιολόγος», ὄργανο, λέει, τοῦ ὁμωνύμου πολιτικοῦ συλλόγου. Διευθυντής της εἶναι ὁ ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ καὶ γνωστὸς Ἀθηναϊκὸς τύπος κ. Γ. Α. Νικολόπουλος καὶ στὸ πρῶτο πρῶτο φύλλο ρήγνεται λυσσασμένα στοὺς Κρητικοὺς δημοτικιστάδες.

«Ἠνωρθώθησαν, λέει, οἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μας ἐκ φρίκης κτλ. ἀναγνώσαντες ὅτι ἀπὸ ἔτους ἤρχισε ἐν Χανίοις καλλιεργουμένη ἡ ἰδέα τῆς διαδόσεως τῆς μαλλιαρῆς γλώσσης κτλ.»

— Ψέματα! Ὁ κ. Νικολόπουλος εἶναι φαλακρὸς κ' ἔτσι δὲν ἔχει τρίχες πού νὰ μποροῦνε ν' ἀνορθωθοῦν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἅγις Θέρος: Δημοτικὴ Τραγουδία, Ἀθῆναι, Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος», μετὰ πολόγου καὶ εἰκονογραφιῶν, ὑπὸ Π. Ρούμπου, σελ. 128, σχ. 8ον, δρ. 3, σὲ χαρτὶ Ὁλλανδίας δρ. 5.

Τὴν προπερασμένη βδομάδα βγῆκε ἕνα ὡραῖο ἀληθινὰ καὶ χρήσιμο βιβλίο, πού ἀπὸ πολὺν καιρὸ μᾶς ἔλειπε ἀπ' τὶς βιβλιοθήκες μας μιὰ συλλογὴ ποιητικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ τῶν καλυτέρων δημοτικῶν τραγουδιῶν καμωμένη μ' ἐπιμέλεια καὶ γνώση, γιὰ νὰν τὄχουν ὅλοι στὰ χέρια τους καὶ νὰ γνωρίσουν τὴν ἀληθινὴ ἐθνική μας ποίηση.

Τὴ συλλογὴ αὐτὴ τὴν ἔκαμε ὁ Ἅγις Θέρος, καὶ καλοτυπωμένη, στολισμένη μὲ θυμάτιες ζουγραφιές, καμωμένες ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ καλλιτέχνη κ. Γουμᾶ, τὴν ἔβγαλε ἡ Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος».

Γιὰ τὸ ὡραῖο αὐτὸ βιβλίο θὰ γράψει πρεπούμενα ὁ «Νουμᾶς» σ' ἄλλο φύλλο.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Χρ. ἐδῶ. Τὰ καινούρια ψηφιὰ πού τυπώνεται τώρα ἕνα μέρος τοῦ «Νουμᾶ» (καὶ πού σιγὰ σιγὰ θὰ τυπώνεται κι ὁλάκαιρος ὁ «Νουμᾶς») εἶναι τὰ ἴδια τῶν «11 στιγμῶν μὲ ὀφθαλμὸν μεγαλύτερον», καθὼς τὰ λένε οἱ τυπογράφοι. Ὥστε δὲν πιάνουν περσότερο τοπο, καθὼς τὸ φαντάζεσαι.— κ. Π. Μ. Π. στὸ Καστελλόριζο. Θὰ δημοσιευτεῖ. Καρτεροῦμε τώρα καὶ τὴ «Φιλία».—κ. Λ. Γ. Μαρ. στὸ Βόλο. Ὁ «Ἀλαφροΐσκιωτος» τοῦ κ. Σικελιανοῦ πουλιέται, πλούσια καὶ καλλιτεχνικὰ δεμένος, 15 δρ. στὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας».

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΟΡΝ

"ΟΙ ΠΕΤΡΟΧΑΡΗΔΕΣ,,

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ

Πουλιοῦνται 1 δρ. στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

φτιάνη...

ΚΟΣΜΑΣ. Τί ἐννοεῖς;

ΛΟΥΚΙΟΣ. Ἐννοῶ ὅτι ἴσως θὰ σωζόμουν, ἂν εἶχα λησμονήσει ὡς καὶ τὴν τέχνη. Κάποτε κάποτε, ἐκεῖ στὸ κρεββάτι μου, κυττάζοντας τὰ χέρια μου τάδυνατισμένα, μοῦ φαινόταν ἀπίστευτο πὼς θὰ μποροῦσαν ἀκόμα νὰ δημιουργήσουν· μοῦ φαινόταν πὼς εἶχανε χαμένο κάθε τους χάρισμα. Ἔννοιωθα τὸν ἑαυτό μου ὁλότελα ἀποξενωμένο ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν κόσμο τῶν μορφῶν, ὅπου εἶχα ζήσει... *προτοῦ πεθάνω*. Ἔλεγα μέσα μου: «Ὁ Λούκιος ὁ Σεττάλας, ὁ ἑρμογλύφος, πέθανε καὶ πάει.» Καὶ φαντάζόμουν νὰ γείνω κηπουρὸς σ' ἕνα μικρὸ κηπάκι.

(Κάθεται, σὰν εἰρηνεμένος, μισοκλείνοντας τὰ βλέφαρα, μὲ ὄψη κουρασμένη, μ' ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο πού μόλις φαίνεται.)

— Νὰ κλαδεύω τὶς τρανταφυλλιές, νὰ τὶς ποτίζω, νὰ τὶς καθαρίζω ἀπὸ τὶς κάμπιες, νὰ ὁδηγῶ τὸν κισσὸ στὰ τοιχάκια ἀπάνου, σ' ἕνα κηπάκι γερμένο πρὸς τῆς Ἄρνας τὸ ποτάμι· καὶ νὰ μὴν πικραίνωμαι πιὰ πού ἄφησα στὴν ἄλλη τὴν ὄχτη ἕνα περίλαμπρο περιβόλι κατάφυτο ἀπὸ δάφνες, κυπαρίσσια καὶ μυρτιές, ἀπὸ μάρμαρα καὶ ὄνειρα... Μὲ βλέπεις ἐκεῖ, εὐτυχισμένο, μὲ τὴν ψαλίδα πού λαμποκοπᾶει, ντυμένο μὲ ροῦχα παρδαλά.

ΚΟΣΜΑΣ Δὲ σὲ βλέπω διόλου.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Κρῖμα, φίλε μου.

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ ποιός σοῦ ἀπαγορεύει τὸ μεγάλο τὸ περιβόλι; Ξαναμπαίνεις ἀπ' τὴ δεντροσειρὰ τῶν κυπαρισσιῶν καὶ βρίσκεις στὸ τέρμα της τὸ δαιμόνιό σου τὸ ἐφέστιο.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(πού πετιέται ὀρθός, σὰν ἄνθρωπος πού χάνει ταχτικὰ τὸ κράτος τοῦ ἑαυτοῦ του).*

— Τὸ ἐφεστιο! Ἄ! μοῦ φαίνεται πὼς τυλίγεις τὰ λόγια τόνα πάνου στἄλλο, σὰν τὸν ἐπίδεσμο στὸ ξαντό, ἀπὸ τὸ φεβο σου μὴ νοιώσῃς τὴ ζωὴ νὰ σπαρταρᾷ. Ἀκκούμπησες ποτέ σου τὸ δάχτυλο σὲ καμμιὰν ἀρτηρία ξεγυμνωμένη, σὲ κανένα γδαρμένο τένοντα;

ΚΟΣΜΑΣ. Λούκιε, θυμώνεις καὶ παραφέρνεσαι κάθε στιγμή. Εἶναι μέσα σου κάτι πικρόχολο καὶ στρυφνό, ἕνα εἶδος ἐρεθισμοῦ πού δὲ σ' ἀφήνει νὰ εἶσαι δίκαιος. Δὲν ἐτέλειωσες ἀκόμα τὴν ἀνάρρωση, δὲν εἶσαι γιατρεμένος ἀκόμα. Ἕνα σκόνταμα ἀνα πάντεχο ἦρθε νὰ ταράξῃ τὸ ἔργο τὸ γλυκό, πού ἡ Φύση σὲ σένα ἐνεργοῦσε. Οἱ δυνάμεις σου πού ξαναζωντανεύανε ποτιστήκανε μὲ χολή. Ἂν ἔπιανε τόπο ἡ συμβουλή μου, θὰ σοῦλεγα νὰ πᾷς γιὰ τὴν ὥρα στὴν Μπούκκα τοῦ Ἄρνου, ὅπως τὸ εἶχες σχεδιασμένο. Ἐκεῖ, ἀνάμεσα στὸ λόγγο καὶ στὴ θάλασσα, θὰ ξαναβρῇς λίγη γαλήνη, γιὰ νὰ σκεφτῇς τί πορεία πρέπει νἀκολουθήσῃς· καὶ θὰ ξαναβρῇς καὶ τὴν καλωσύνη πού θὰ σοῦ δώσῃ φῶς...

ΛΟΥΚΙΟΣ. Τὴν καλωσύνη! Τὴν καλωσύνη! Πιστεύεις λοιπὸν ἐσὺ πὼς τὸ φῶς μέλλει νὰ μοῦρθῃ ἀπὸ τὴν καλωσύνη κι ὄχι ἀπὸ κεῖνο τὸ βαθὺ τὸ ἔμφυτο πού στρέφει καὶ σπρώχνει τὸ πνεῦμα τὸ δικό μου πρὸς τὰ ὑπέρψηλα ὁράματα τῆς ζωῆς; Ἐγὼ εἶμαι γεννημένος γιὰ νὰ κάνω ἀγάλματα. Ὅταν μιὰ μορφὴ οὐσιαστικὴ βγαίνει ἀπὸ τὰ χέρια μου μὲ τὴ σφραγίδα τῆς ὀμορφιᾶς, τὸ χρέος πού μοῦ ἔταξεν ἡ Φύση εἶναι γιὰ μένα ξεπληρωμένο Εἶμαι στὸ νόμο μου μεσα, ἔστω κ' ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Καλωσύνης. Δὲν εἶναι τάχα ἀληθινό; Τὸ παραδέχεσαι;

ΚΟΣΜΑΣ. Λέγε παρακάτω.

ΛΟΥΚΙΟΣ *(χαμηλώνοντας τὴ φωνή του.)* Ἡ πλάνη τῆς φαντασίας πῆγε καὶ μ' ἔδεσε μ' ἕνα πλάσμα πού δὲν εἴτανε γιὰ μένα. Εἶναι ψυχὴ ἀξετίμητης ἀξίας, ὅπου μπροστά της γονατίζω καὶ δέομαι μὲ λατρεία. Μὰ ἐγὼ δὲ λαξεύω στὴν πέτρα τὶς ψυχές. Δὲν εἴτανε γιὰ μένα προωρισμένη. Ὅταν

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΓΙΑ ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΜΕ ΠΙΑΝΟ

Τυπωθήκανε στὴ Λειψία καὶ πουλιοῦνται στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ».

α') ΠΟΙΗΣΗ ΜΑΛΑΚΑΣΗ :

1) Στὴν ἀνέμη καρφωμένα . Δρ. 1.—
2) Τραγουδάκι . . . . . » 1.—
3) Στὴ νῆσο πέρα ὁ πύργος τῆς Ἀθώρητης . . . . . » 1.—

β') ΠΟΙΗΣΗ ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ :

4) Μολιβιάτισσα . . . . . Δρ. 1.—
5) Μισιριώτισσα . . . . . » 1.—
6) Ρουμελιώτισσα. . . . . » 1.50
7) Ἀφροδίτη. . . . . » 1.50
8) Χάϊντε χεῦρδε . . . . . » 1.—
9) Μικρούλα . . . . . » 1.50
10) Στὸν Ἔποπα (μαλλιαρικὰ Πόπ!) Χαρίζεται.

Ὅλα μαζὶ ἕνας τόμος δρ. 5.

Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος» - Ἀθήνα

ΑΓΙΣ ΘΕΡΟΣ :

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

— Ὡραῖος τόμος εἰς 8ον ἀπὸ 130 σελίδες, μὲ τάριστουργήματα τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν.
— Εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ.—Πρόλογος τοῦ ἐκδότη.
— Ἑρμηνεία λέξεων.—Βιβλιογραφία.

Κάθε ἀντίτυπο δραχ. 3. Ἐτυπώθηκαν καὶ 100 ἀριθμημένα σὲ χαρτὶ Ὀλλανδίας, καθένα δρ. 5.

Παραγγελίες μαζὶ μὲ ταχυδρ. ἐπιταγές :

Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος»
1 Κλεισθένη, Ἀθήνα
ἢ στὰ γραφεῖα τοῦ «ΝΟΥΜΑ», Ζήνωνα 2.

ἡ ἄλλη ξεπρόβαλ' ἐμπρός μου, ἔτρεξ' ὁ νοῦς μου σ' ὅλους τοὺς ὄγκους τῶν μαρμάρων τοὺς χωμένους στὰ λαγούμια τῶν μακρινῶν βουνῶν, μὲ τὴ θέληση νὰ τυπώσω στὸ καθένα κ' ἕνα κίνημα δικό της.

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ ἔχεις πιὰ ὑπακούσει στὴν προσταγὴ τῆς Φύσης, πλάθοντας τὸ ἀριστούργημα. Ὅταν εἶδα τὸ ἄγαλμά σου, εἶπα πῶς αὐτὸ θὰ εἶταν ὁ ἐλευθερωτής σου. Ἔχεις ἀθανατίσει σὲ τύπον ἰδανικὸ καὶ ἄφθαρτο ἕνα φταρτὸ ἀντίτυπο τοῦ εἴδους. Δὲν εἶσαι τάχα εὐχαριστημένος ;

ΛΟΥΚΙΟΣ *(παίρνοντας φωτιά.)* Χίλια ἀγάλματα. κι ὄχι ἕνα ! Αὐτὴ εἶναι παντα ἀλλοιώτικη, σὰν τὸ σύννεφο ποὺ σοῦ φανερώνεται ἀλλαγμένο ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή, χωρὶς νὰ τὸ βλέπῃς νἀλλάζῃ. Κάθε κίνημα τοῦ κορμιοῦ της μιὰν ἁρμονία καταστρέφει καὶ μιὰν ἄλλη ὡραιότερη δημιουργεῖ. Τὴν παρακαλεῖς νὰ σταθῇ, νὰ μένῃ ἀκίνητη· καὶ μισ' ἀπ' ὅλη τὴν ἀκινησία της περνᾷ ἕνας χείμαρρος σκοτεινῶν δυνάμεων, ὅπως οἱ στοχασμοὶ περνοῦνε μὲς τὰ μάτια. Καταλαβαίνεις ; Τὸ καταλαβαίνεις ; Ἡ ζωὴ τῶν ματιῶν εἶναι τὸ βλέμμα, αὐτὸ τὸ πράμα τὸ ἀλάλητο, τὸ ἐκφραστικώτερο ἀπ' ὅλα τὰ λόγια, ἀπ' ὅλους τοὺς ἤχους, τὸ τρίσβαθο καὶ ὅμως μιᾶς στιγμῆς γέννημα τὰν τὴν ἀστραπή, τὸ γοργότερο κι ἀπὸ τὴν ἀστραπὴ ἀκόμα, τὸ ἀκαταμέτρητο καὶ παντοδύναμο : ἐπιτέλους τὸ *βλέμμα*. Τώρα φαντάσου χωμένη σ' ὅλο τὸ κορμὶ ἐκεινῆς τὴ ζωὴ τοῦ βλέμματος. Καταλαβαίνεις ; Ἓν' ἀνοιγόκλεισμα τῶν βλεφάρων σοῦ μεταμορφώνει τἀνθρώπινο τὸ πρόσωπο καὶ σοῦ ἐκφράζει ἕνα πέλαγος χαρᾶς ἢ λύπης. Τὰ ματόκλαδα τῆς γυναίκας ποὺ ἀγαπᾷς χαμηλώνουν : ὁ ἥσκιος σὲ περικυκλώνει, σὰν ποταμὸς ἕνα νησί· ἀνασηκώνουνται : ἡ λαβρα τοῦ καλοκαιριοῦ καίγει τὸν κόσμο. Ἓν' ἀνοιγόκλεισμα ἀκόμα : ἡ ψυχή σου λυώνει σὰ σταλαγματιὰ νεροῦ· ἄλλο ἕνα : λὲς καὶ εἶσαι ὁ βασιλιᾶς τῆς Οἰκουμένης. Φαντάσου αὐτὸ τὸ μυστήριο σ' ὅλο τη; τὸ κορμί. Φαντάσου σ' ὅλα τη; τὰ μέλη, ἀπὸ τὸ μέτωπο ὡς τὴ φτέρνα, αὐτὸ τὸ ἀντιφέγγισμα τῆς ἀστραποζωῆς ! Θὰ μπορέσῃς ἐσὺ νὰ σκαλίσῃς στὴν πέτρα τὸ βλέμμα ; Οἱ Ἀργαῖοι τὰ τυφλώσανε τἀγάλματα. Τώρα — φαντάσου — ὅλο τὸ κορμί της εἶναι σὰν τὸ βλέμμα.

(Διακοπή. Κυττάζεται ὁλόγυρα περίφοβος, τρέμοντας μὴν τὸν ἀκούσουν. Ζυγώνει μάλιστα περσότερο στὸ φίλο του, ποὺ τὸν ἀκούει μὲ ὁλοένα μεγαλήτερη συγκίνηση)

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000 !

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἕκαστον γραμμάτιον ἰσχῦον διὰ τὴν κλήρωσιν 28 Ἰουνίου (11 Ἰουλίου) 1909 τιμᾶται ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓΑ ΚΕΡΔΟΣ	**ἐκ δραχ.**	**100,000**
1 Κέρδος	» »	**25,000**
1 Κέρδος	» »	**10,000**
3 Κέρδη	» »	**5,000**
5 Κέρδη	» »	**1,000**
118 Κέρδη	» »	**100**
887 Κέρδη	» »	**50**
1000 ἐν ὅλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν.....		**225,000**

Γραμμάτια πωλοῦνται. Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπέζας, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς **δραχ. μίαν** ἕκαστον γραμμάτιον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Δι πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.**

Ὁ διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ.

1 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς εν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000, πέραν δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν· πέραν δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1/2 τοῖς 0/0· Αἱ καταθέσις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 ταῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τουλάχιστον.

2 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓν ἔτος τουλάχιστον.

3 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τουλάχιστον.

3 1/2 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τουλάχιστον.

4 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, διὰ τὰς καταθέσεις τῆς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τουλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσὸν ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρα Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ;

1 1/2	τοῖς 0/0	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μηνῶν	τουλάχ.
2	»	»	»	»	»	» 1	ἔτους	»
2 1/2	»	»	»	»	»	» 2	ἐτῶν	»
3	»	»	»	»	»	» 4	»	»
4	»	»	»	»	»	» 5	»	»

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι ὁμολογιῶν πληρώνωνται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ κατατοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα ἐξ ὁ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Νέαι Ἰδέαι τοῦ Τολστόη Δρ. 2.—
— Τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς μας ὑπὸ Τολστόη » 1.50
— Κοινωνιολογικὰ παράδοξα. ὑπὸ Μάξ Νοσδάου » 3.—
— Ὁ Βέρθερος τοῦ Γκαῖτε » 2.—
— Φιλοσοφία τοῦ Γάμου ὑπὸ Debay » 2.—
— Ἥρωϊς τῆς Μακεδονίας δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς ὑπὸ Γ. Κεύστη. » 1.—

Ἅπαντα πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Α. Γκλανοῦ, ὁδὸς Σταδίου 54.

ΤΟ ΜΟΤΟ ΜΑΣ

Μὲ γλώσσα ζωντανὴ νὰ ποῦμε ζωντανὲς ἰδέες στὸ ζωντανὸ λαό.

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἔκδοσες στὴ ζωντανή μας γλώσσα τῶν καλύτερων ἔργων τῶν πιὸ ξακουσμένων φιλόσοφων. Βγῆκε κιόλα τὸ πρῶτο βιβλίο

ΤΟ ΞΕΡΙΖΩΜΑ ΤΗΣ ΦΤΩΧΙΑΣ

Τὸ δεύτερο βιβλίο ποὺ θὰ ἐκδοθεῖ σὲ λίγες μέρες θἆναι

Η ΜΑΝΝΑ

Τοῦ Μάξιμ Γκόρκυ

Συντρομὴ χρονιάτικια φρ. χρ. 15, ἑξαμηνιάτικια φρ. χρ. 7,50.

Laos' Monthly Library
306 w. 54 th. St.
New York, City.

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τὸ γραφεῖο (δρόμος Ζήνωνα 2) πουλιοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἕνα καὶ 1,25 φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικό, τἀκόλουθα βιβλία τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τὸ ἐνειρο τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἥλιος καὶ Φεγγάρι» — τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ Ἐκπαιδευτική μας ἀναγέννηση» — τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης», «Μαζώχτρα καὶ Βρουκόλακας» καὶ «Νησιώτικες Ἱστορίες» — τοῦ Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οἱ σκιές μου» — τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «Τὸ Ἀνεχτίμητο» (δράμα) — τοῦ ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία καὶ Πατρίδα» — τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινούρια» — τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά» — τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι» καὶ «Ὁ Ἄσωτος» (δράματα) — τοῦ ΛΟΓΓΟΥ «Δάφνης καὶ Χλόη» (μεταφρ. Βουτιερίδη) — τοῦ ΕΥΡΙΠΙΔΗ «Ἡ Μήδεια» (μεταφρ. Περγιαλίτη) — τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «ὁ Αἴας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σίδερη)

Η ΙΛΙΑΔΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Πάλλη δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικό.

Ο ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τῆς κ. Ἀλεξάνδρας Παπαμόσκου, χρυσοδεμένος, δρ. 1 1/2 καὶ φρ. χρ. 2,